

Hjørring Kommune

Tillæg til Miljøgodkendelse Af svinebruget på Øster Stokbrovej 15, Jerslev

– udvidelse fra 258,88 DE til 481,36 DE.

§ 12

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug

Dato for gyldighed

13. juni 2012

Teknik og Miljø
Jørgen Fibigersgade 20
9850 Hirtshals
Telefon 72 33 67 30
teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Indholdsfortegnelse

1. Miljøgodkendelsens omfang	3
1.1. Resumé.....	3
1.2. Offentlighed.....	4
1.3. Klagevejledning m.v.	4
1.4. Gyldighed.....	5
1.5. Meddelelsespligt.....	5
1.6. Revurdering af miljøgodkendelsen	5
1.7. Ophør.....	5
1.8. Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger.....	5
2. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	6
2.1. Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.....	6
2.2. Placering i landskabet	6
3. Husdyrholdet og produktionsforhold.....	7
3.1. Husdyrholdet og staldanlæg (slagtesvin Scenarie 1)	7
3.2. Fodring.....	8
4. Øvrige produktionsforhold	9
4.1. Øvrige produktionsforhold	9
4.2. Driftsforstyrrelser eller uheld.....	9
5. Gødningsproduktion og –håndtering.....	9
5.1. Gødningstyper og mængder.....	9
5.2. Flydende husdyrgødning	10
5.3. Gyllekøling	11
6. Gener fra husdyrbrugets anlæg.....	12
6.1. Lugt.....	12
7. Bedriftens påvirkninger af natur og miljø.....	13
7.1. Ammoniakfordampning og naturområder	13
7.2. Udbringningsarealer	15
7.3. Fjord og hav	16
7.4. Grundvand	17
8. Alternativ til produktion (slagtesvin og smågrise)	18
8.1. Alternativt slagtesvin og smågrise (Scenarie 2 eller Scenarie 3).....	18
8.2. Husdyrholdet og staldanlæg (slagtesvin og smågrise Scenarie 2).....	18
8.3. Husdyrholdet og staldanlæg (smågrise og slagtesvin Scenarie 3).....	19
9. Bilag	20
Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)	20
Bilag 2. Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre	22
Bilag 3. Udtalelse fra Brønderslev Kommune	23
Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder i Hjørring Kommune.....	35
Bilag 5. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav.....	41
Bilag 6. Notat om Standardsædskifter og referencesædskifter	44

1. MILJØGODKENDELSENS OMFANG

1.1. Resumé

Niels Erik Thomsen, Øster Stokbrovej 15, 9740 Jerslev har ansøgt om et tillæg til sin miljøgodkendelse af 10. september 2008, han ønsker at udvide fra 258,88 DE til 481,36 DE¹ i slagtesvin. I forbindelse med udvidelsen skal der bygges en ny svinestald i forbindelse med de eksisterende stalde. Der installeres gyllekøling i den nye stald.

Alternativt til slagtesvin ønsker han mulighed for at konvertere til 2 forskellige senarier med slagtesvin og smågrise. De to senarier er beskrevet i kapitel 8.

Den ansøgte ejendom har CVR nr. 92591468. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse bilag 1, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

Miljøgodkendelsen meddeles som et tillæg til den eksisterende miljøgodkendelse. Vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse af 10. september 2008 er fortsat gældende, medmindre de erstattes af nye/ændrede vilkår i dette tillæg. Hvor det ikke er muligt at adskille den godkendte og ansøgte produktion, gælder vilkår i tillægget for hele bedriften, hvilket vil fremgå af det enkelte vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter Øster Stokbrovej 15, 9740 Jerslev og alle arealerne under samme CVR nummer.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Hjørring Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 17. juni 2010.

Hjørring Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse i henhold til de gældende regler². Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende **vilkår**:

- Gyldighed (*vilkår 1.4.1.*)
- Ophør (*vilkår 1.7.1.*)
- Beplantning omkring ny bygning (*vilkår 2.2.1 og 2.2.2*)
- Valg af tagbeklædning (*vilkår 2.2.3*)
- Husdyrholdets sammensætning (*vilkår 3.1.1.*)
- Fodring (*vilkår 3.2.1, 3.2.2 & 3.2.3.*)
- Vask af maskiner, redskaber m.v. (*vilkår 4.1.1.*)
- Skriftlig aftale med biogasanlæg (*vilkår 5.2.1*)
- Anvendelse af gyllevogn med påmonteret pumpe (*vilkår 5.2.2.*)
- Gyllekøling (*vilkår 5.3.1 til 5.3.6.*)
- Sædskifte med et maksimalt udvaskningsindeks (*vilkår 7.4.1*)
- Alternativ sammensætning af husdyrholdet (*vilkår 8.1.1, 8.1.2, 8.2.1 og 8.3.1*)

Nogle af vilkårene i denne miljøgodkendelse kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet her

¹ De angivne DE er opgivet i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen nr. 1695 af 19.12.2009 med efterfølgende ændringer.

² Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – i resten af teksten blot kaldet "husdyrgodkendelsesloven" samt Lov om miljøbeskyttelse jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006.

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt skal opbevares: Gødnings- og husdyrindberetning / slagteriafregninger / andre kvitteringer for afsatte dyr.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal opbevares: foderplaner/ foderkontrol / faktura og indlægssedler for indkøbt foder.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter er overholdt skal opbevares: gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v..
- Til dokumentation for gyllekølingsanlæggets drift skal opbevares: logbog for anlægget, energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogning, der registrerer køleeffekten målt i kWh på måneds- og årsbasis. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed.
- Til dokumentation for gyllekølingsanlæggets vedligehold skal opbevares: skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller lignende om kontrol af anlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal bestå af afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet og den tilhørende alarm.
- Til dokumentation for valg af scenarie skal noteres i driftsjournal, hvornår der foretages skift i dyresammensætningen
- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Den nævnte dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappe end vilkårene i denne miljøgodkendelse.

1.2. Offentlighed

Ansøgningen blev offentliggjort den 2. februar 2011.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 13. marts 2012 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, samt skønnede parter i sagen, ansøger selv og en række organisationer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger.

Der indkom ingen bemærkninger til udkastet.

1.3. Klagevejledning m.v.

Ansøger selv kan påklage kommunens afgørelse – dvs. denne miljøgodkendelse - indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Det samme kan enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v.

En klage skal være skriftlig og skal være modtaget i Hjørring Kommune senest den 18. juli 2012 inden kontortids ophør. En klage indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Eventuelle klager vil blive videresendt af Hjørring Kommune til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Godkendelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af at andre nødvendige tilladelser er ind-

hentet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

1.4. Gyldighed

Vilkår:

- 1.4.1. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden for 2 år fra afgørelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Såfremt godkendelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste år

1.5. Meddelelsespligt

Udskiftning af arealerne omfattet af denne godkendelse skal altid forud anmeldes til kommunen. Dette skal ske senest den 1. august forud for det kommende dyrkningsår³.

Anmeldelsen vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare³.

1.6. Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering³. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

1.7. Ophør

Vilkår:

- 1.7.1. Ved ophør af produktionen skal gyllesystemet tømmes for gylle og staldene rengøres. Gylle og fast gødning bringes ud i henhold til aktuelle regler om udspredding. Eventuelle rester af olie og/eller kemikalier bortskaffes i henhold til gældende regulativer herfor.

Hvis husdyrproduktionen ophører, skal ejeren kontakte kommunen, så der kan aftales en forsvarelig nedlukningsplan.

1.8. Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger

I de følgende kapitler gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen.

Hvis kommunen har fastsat vilkår, vil de være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. Det vil ofte være sådan, at ansøger skal kunne dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet og gengivet i vilkårene på side 4.

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT - bedst tilgængelig teknologi.

BAT er berørt i flere af de følgende afsnit, og der er evt. formuleret vilkår i relation til EU-direktivets krav herom.

Der skal redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management.

³ jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

2. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.1. Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og udenfor skov-, vej- og kirkebyggelinjer.

Kommunen har konstateret at alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel mv. i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt.

2.2. Placering i landskabet

Vilkår

2.2.1. Der skal plantes sydøst for det eksisterende anlæg og den kommende nye staldbygning samt sydøst for gyllebeholderen. Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning i hjemmehørende arter, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende afskærmning. Beplantningen skal som minimum bestå af 6 klynger af træer og buske, se nedenstående skitse.

2.2.2. Ovenstående beplantning skal være udført senest 6 måneder efter byggeriet er færdigbygget.

2.2.3. Bliver taget bygget med stålplader, skal der vælges et tag i ikke-reflekterende farver.

Der bliver bygget en ny slagtesvinestald. Stalden opføres med stålplader og betonelementer i søsten (skagensgule). Stalden bliver ca. 32 x 64 meter, svarende til ca. 2.048 m². Den nye stald bliver ca. 8,5 meter høj, og der bliver en taghældning omkring 15 grader.

Den eksisterende staldbygning er domineret af grå og hvide farver, og i forhold hertil vil det kommende byggeri blive mere farverigt med skagensgule betonelementer. Men med den kommende beplantning omkring byggeriet, vurderes byggeriet ikke at blive dominerende i landskabet.

Tagets farve bliver enten magen til tagfarven på det eksisterende byggeri (rødlig) eller et gråt eternittag eller et ståltag. Da et ståltag kan være i reflekterende farver, og det lægges ud på et forholdsvist stort areal, hvilket kan være generende for naboerne, er der stillet vilkår til, at der vælges et ikke-reflekterende ståltag.

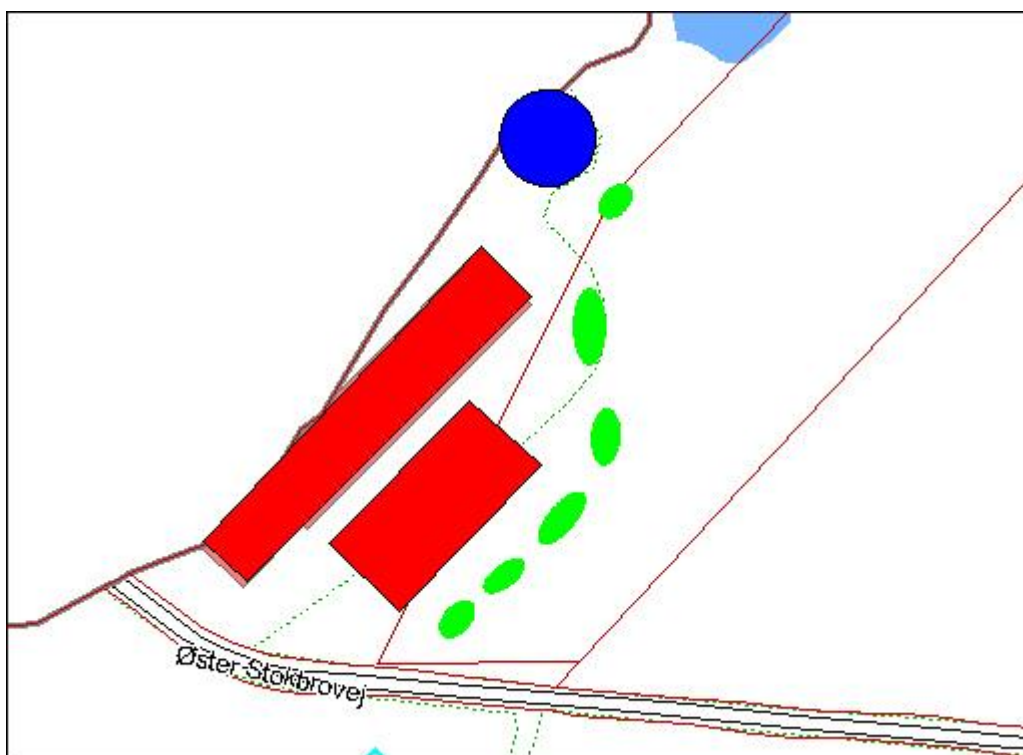
Den nye stald bliver opført i tilknytning til det eksisterende byggeri, således at der ikke er større afstand de eksisterende bygninger og den nye staldbygning imellem end maks. 20 m. Hermed vil byggeriet fremstå som en samlet enhed.

Gyllebeholderen, der primært ligger i Brønderslev Kommune, skal teltoverdækkes. Overdækningen betyder, at gyllebeholderen vil synes visuelt højere end uden teltoverdækning, hvorfor der er stillet vilkår til skærmende beplantning langs sydøst siden af beholderen, se nedenstående skitse.

Brønderslev Kommune vurderer, at det kommende staldanlæg har en hensigtsmæssig placering – også i forhold til ejendommens øvrige bygningsmasse. Udformningen af det ansøgte vil derfor ikke medføre en væsentlig påvirkning af landskabet i forhold til udgangspunktet.

Hjørring kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed, der ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet.

Kommunen vurderer derfor samlet, at udvidelsen ikke vil forringe de landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- eller rekreative værdier i området.

Staldanlæggene med gyllebeholder. De grønne ellipser markerer ca. hvor beplantningen skal etableres.

3. HUSDYRHOLDET OG PRODUKTIONSFORHOLD

3.1. Husdyrholdet og staldanlæg (slagtesvin Scenarie 1)

Vilkår:

3.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Vægt/aldersgrænser	Antal årsdyr	DE	Antal Stipladser
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	30-107kg	10.080	284,08	2.700
Slagtesvin, Delvis spaltegulv (25-49 % fast gulv)	30-107kg	7.000	197,28	1.745
Dyreenheder i alt			481,36	

Almindelige sæsonudsving i husdyrproduktionen samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres. Tilpasninger, f.eks. som følge af ændrede vægtgrænser indenfor samme dyregruppe, accepteres også, så længe det samlede antal DE ikke overskrides.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det skal bemærkes, at alle eksisterende staldafsnit indgår i projektet og dermed i den nedenstående vurdering. Kommunen vurderer dermed, at der samlet set, for både de eksisterende og nye staldafsnit, ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT-tiltag frem til næste revurdering. I vurderingen er indgået hensyn til de eksisterende staldes alder og staldsystemer samt en afvejning af forholdet mellem miljøeffekt og omkostninger.

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for ammoniakfordampning skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Kommunen har beregnet BAT-niveau for produktionen således

10.080 slagtesvin i eksisterende stalde: 10.080 x 0,44	4.394,88	kg N/år
7.000 slagtesvin i ny stald: 7.000 x 0,32	2.214,75	kg N/år
Den samlede emission fra anlæg må max være:	6.609,63	kg N/år

Ifølge den indsendte ansøgning er der en emission fra produktionen på 6.604,83 kg N/år. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

3.2. Fodring

Vilkår

3.2.1. N ab dyr må højst være:

3,06 kg N for slagtesvin

3.2.2. Foderblandinger til slagtesvin skal være tilsat fytase i henhold til normer for næringsstoffer, og der skal anvendes optimerede foderblandinger indenfor hver dyregruppe (fasefodring) for at opnå bedste foderudnyttelse.

3.2.3. Med hensyn til fosfor må foder til smågrisene maksimalt indeholde 5,2 g fosfor pr. FE og foder til slagtesvinene må maksimalt indeholde 4,4 g fosfor pr. FE.

Det maksimale N ab dyr for slagtesvin er beregnet efter følgende formel: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr kg tilvækst})$, hvor *afgangsvægt er 107 kg, indgangsvægt er 30 kg, FE pr. kg. tilvækst er 2,87og gram råprotein pr. FE er 150,9 g.*

De angivne vilkår om maksimalt N ab dyr betyder, at ansøger kan justere på disse parametre, når blot N ab dyr ikke overstiger det maksimalt tilladte. Dette giver ansøger en vis fleksibilitet og sikrer samtidig, at den samlede fordampning af ammoniak fra staldene ikke overstiger det niveau, der er grundlaget for denne miljøgodkendelse. Vilkåret gælder for hele besætningen.

Dokumentation for beregningen af N ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet.

Vilkår vedrørende indhold af fosfor i foderet til smågrise og slagtesvin er stillet af hensyn til fosfortilførslen til udspretningsarealerne, se under afsnit 5.2 for slagtesvin og afsnit 8.2. og 8.3 for scenarie med smågrise og slagtesvin.

I ansøgningen er råprotein og fosfor indholdet til smågrise opgivet til at være henholdsvis 164,8 g råprotein/FE og 5,2 g fosfor/FE og for slagtesvin henholdsvis 150,9 g råprotein/FE og 4,4 g fosfor/FE. Disse værdier indgår som forudsætning for beregningen af den tilladte udvaskning af kvælstof til miljøet og det tilladte overskud af fosfor på bedriften.

Der anvendes tidssvarende foderplanlægning og udfodringsteknikker, der er med til at begrænse spild og tab af næringsstoffer til miljøet. Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne.

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det at visse fodertilsætninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det med henblik på at reducere dyrenes fosforudskillelse BAT at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

4. ØVRIGE PRODUKTIONSFORHOLD

4.1. Øvrige produktionsforhold

Vilkår

- 4.1.1. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne skal foregå på befæstet, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller særskilt opsamlingsbeholder.

I forbindelse med ansøgningen er indsendt en række oplysninger om de øvrige produktionsforhold på ejendommen, herunder oplysninger om ventilationsforhold, spildevandsforhold, forbrug af råvarer, energi og vand, transport til og fra ejendommen, affaldshåndtering samt støjkloder på ejendommen. Den samlede redegørelse ses i bilag 1.

Der er i ansøgningen redegjort for hvordan, det ansøgte med hensyn til ventilationsforhold og forbrug af energi og vand lever op til kravet om BAT. Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår, og at det ansøgte på de to områder lever op til kravet om BAT.

Med hensyn til udledning af overfladevand og tagvand fra nybyggeri kræves kommunal tilladelse, som skal være ansøgt og meddelt inden byggeriet påbegyndes.

4.2. Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v. Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen.

Kommunen har vurderet beredskabsplanen og finder, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

5. GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

5.1. Gødningstyper og mængder

Den producerede husdyrgødning på ejendommen er alene svinegylle. Der produceres i alt på ejendommen 8.675 tons pr. år svarende til 481,36 DE. Ejendommen drives imidlertid sammen med flere andre ejendomme under det samme CVR-nummer (virksomhedsnummer). Husdyrgodkendelsesloven kræver da, at alle arealer under CVR-nummeret skal omfattes af miljøgodkendelsen. Dette kræver, at den samlede mængde af produceret husdyrgødning gøres op og indgår i ansøgningssystemets beregninger af udbringningsarealernes belastning med kvælstof og fosfor.

Nedenfor ses en oversigt over den samlede produktion, tilførsel og afsætning af DE på ejendommen.

I de følgende afsnit redegøres nærmere for de enkelte gødningstyper og deres håndtering.

Gødningstype	DE
Svinegylle produceret på ejendommen	481,35
Dybstrøelse produceret på anden ejendom	290,49
Svinegylle produceret på anden ejendom	219,66
Svinegylle afsat til biogasanlæg	-162,80
Dybstrøelse afsat til biogasanlæg	-271,10
Svinegylle afsat til Sønder Rømvej 20	-99,90
I alt (til udspredding på ejede og forpagtede arealer)	457,70

5.2. Flydende husdyrgødning

Vilkår:

- 5.2.1. Der skal laves skriftlig aftale med biogasanlæg om årlig modtagelsen af gylle og dybstrøelse svarende til 434 DE. Aftalen skal indsendes til kommunen senest når produktionen når op på 558 DE.
- 5.2.2. Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt kan der ved hver gylletank, hvor der sker påfyldning af gyllevogn, anlægges en læsseplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblad for "læsseplads for gyllevogne", nr. 103.11-2. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således, at også et større spild kan opsamles. Pladsen skal være etableret senest ½ år efter godkendelsesdato.

Ifølge den indsendte kapacitetserklæring er den årlige produktion af flydende gødning er 8.675 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene.

I følge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 7.520 m³, hvilket svarer til 10,4 måneders opbevaring. Der findes 1 gyllebeholder på ejendommen, samt en gyllebeholder på ansøgers anden ejendom.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpesystem
Beholder Øster Stokbrovej 32		2.000	Flydelag	
Spæncom	2006	3.500	Teltdug	Ikke fast
Gyllekanaler eksisterende stald		1.200		
Gyllekanaler ny stald		800		
Fortank		20		
I alt		7.520		

Gyllebeholderens placering fremkort af oversigtstegningen i afsnit 4.1.

Alle tanke opfylder Husdyrgødningsbekendtgørelsens skærpede krav (pr. 15.08.2008) til pumper etc. Der udføres 10 års-beholderkontrol af godkendt firma. Tankene tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion.

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT herunder at planlægge gødning af markerne korrekt. Det er således også BAT at udforme lagringsfaciliteterne for svine- og fjerkrægødning med tilstrækkelig kapacitet, indtil yderligere behandling eller tilførsel på markerne kan udføres⁴. Ansøger har tilstrækkelig opbevaringskapacitet og lever derudover op til andre aspekter af BAT mht. opbevaring af flydende husdyrgødning. Driften og indretningen af bedriften lever således op til BAT ved:

- At den flydende husdyrgødning opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger
- At beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- At beholderen tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år
- At der først sker omrøring af gyllebeholderen kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspredding

⁴ BREF-resumé, s. v og xvi

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrødernes behov. Ved en fortsat op-hobning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges. Miljøstyrelsen har i en vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) fastlagt emissionsgrænseværdier for fosfor:

Fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på anlægget må maksimalt være 20,5 kg P/DE ab lager. Dette svarer til 28,7 kg fosfor pr. ha for slagtesvin ved udbringning af husdyrgødning fra 1,4 DE.

I forhold til den aktuelle ansøgning er BAT niveauet udregnet til:

Slagtesvin	481,36 DE	20,5 Kg P/DE	9.867,8 8	Kg P

Ifølge ansøgningen indeholder svinegylle produceret på ejendommen 9.261,59 kg P, hvormed kravet er overholdt

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers foranstaltninger vedr. opbevaring og behandling af husdyrgødning med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT. I forhold til indhold af fosfor i husdyrgødningen vurderes ligeledes, at projektet lever op krav om BAT.

5.3. Gyllekøling

Vilkår:

- 5.3.1. Staldanlæggets gyllekanaler i den nye stald i alt 1.100 m² skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe. Ved anlæg til køling af gylle forstås varmeoptager (herunder køleslager), varmepumpe og varmebeholder, der herefter benævnes anlægget.
- 5.3.2. Anlægget skal have en årlig effekt på mindst 33 kW/h. Køleeffekten skal fordeles jævnt over hele året.
- 5.3.3. Gyllesøjlels højde i gyllekanalerne i den nye stald må maksimalt være 50 cm.
- 5.3.4. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpens køleside, der løbende registrer køleeffekten.
- 5.3.5. Anlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 5.3.6. Anlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning.

I miljøgodkendelsen af 10. september 2008, var der vilkår om gylleseparation, i stedet ønskes nu gyllekøling. Vilkår om gylleseparation annulleres.

Der gøres opmærksom på, at etablering af gyllekølingsanlæg i visse tilfælde kræver særskilt tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven.

Ansøger har valgt at installere gyllekøling i den nye stald som en af løsningerne for at opnå det krævede BAT-niveau. I ansøgningen er det således indregnet, at gyllekølingen bidrager med en ammoniakreduktion på 26,5 % svarende til 775 kg N pr. år.

For at sikre en reduktion på 26,5 %, skal der køles med 30 W/m² gylleoverfalde, idet der her er tale om nedstøbte køleslanger i gyllekanaler uden linespil. Da der i alt ifølge ansøgers oplysning er 1.100 m² gylleoverflade, skal der køles med en effekt på 33 kW pr. time. Dette svarer til 290.349 kWh om året. Det er ikke hensigtsmæssigt, at vælge en varmepumpe, der kan yde nøjagtig 33 kW pr. time, og som så skal køre konstant. Men når pumpen er valgt, skal der opstilles en tabel mellem effekt og driftstimer, så den samlede effekt kan kontrolleres løbende.

6. GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

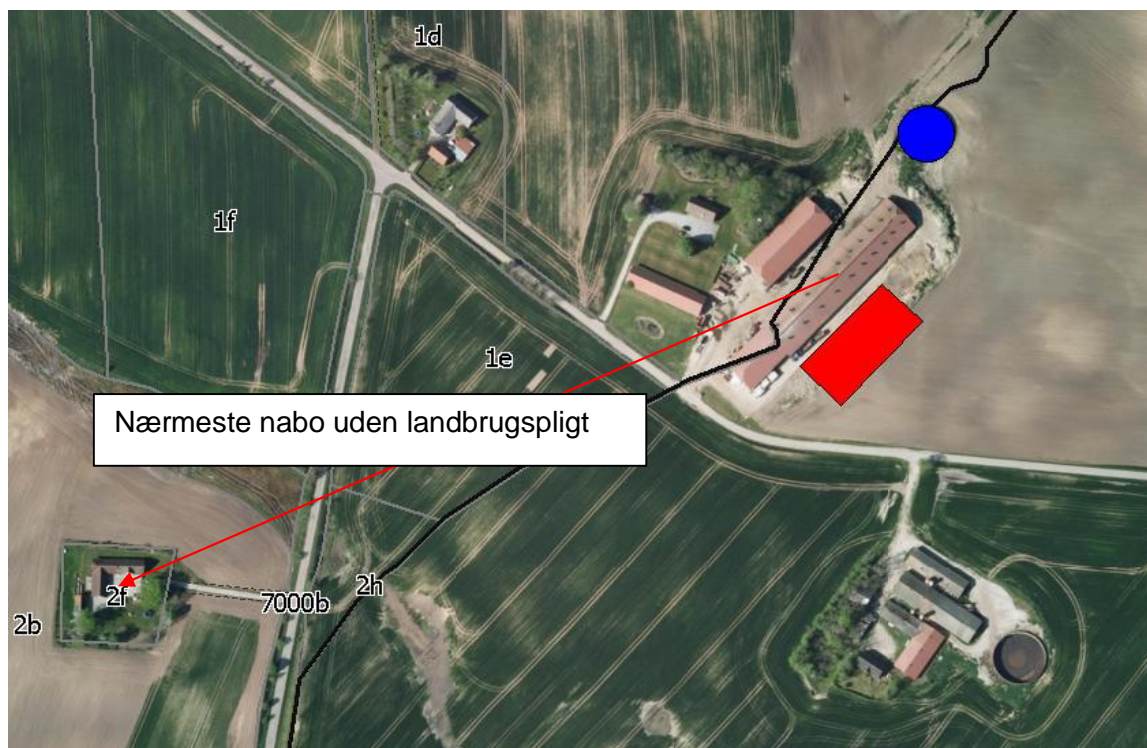
6.1. Lugt

Miljøstyrelsens ansøgningsystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra stalene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) – Geneafstanden	Aktuelle afstande (m)
Byzone / Sommerhusområde	1.032	4.370
Samlet bebyggelse	801	1.372
Enkelt bolig	425	425

Lugtgeneafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtgeneafstande til de forskellige typer af beboelser i området. Nærmeste by er Jerslev mens nærmeste samlet bebyggelse er Sterup

Da gylleopbevaring primært foregår i ejendommens gylletanke, forventer kommunen kun lugtbidrag fra ejendommens gylletanke ved omrøring og udkørsel samt ved transport af gylle til opbevaring på anden ejendom.

Kommunen forventer ikke væsentlige lugtgener fra produktionens foderanlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengøring og staldhygiejne.

7. BEDRIFTENS PÅVIRKNINGER AF NATUR OG MILJØ

7.1. Ammoniakfordampning og naturområder

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningsystem. Beregningerne bygger på det ansøgte projekt og de vilkår, der fremgår af de foregående afsnit.

Ifølge husdyrmiljøloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg. Kommunens vurdering af påvirkningen med ammoniak skal tage udgangspunkt i driften fra før husdyrbruget udvidede første gang efter 1. januar 2007. I 2008 blev der givet godkendelse til udvidelse af husdyrbruget, vurderingen af påvirkningen med ammoniak tager således udgangspunkt i nudriften fra før udvidelsen i 2008⁵.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 4.778 kg N/år i nudrift og 6.637 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 1.859 kg N/år.

I nærheden af ejendommen er der ingen Natura 2000 områder, men arealer beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og flere små overdrev, moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

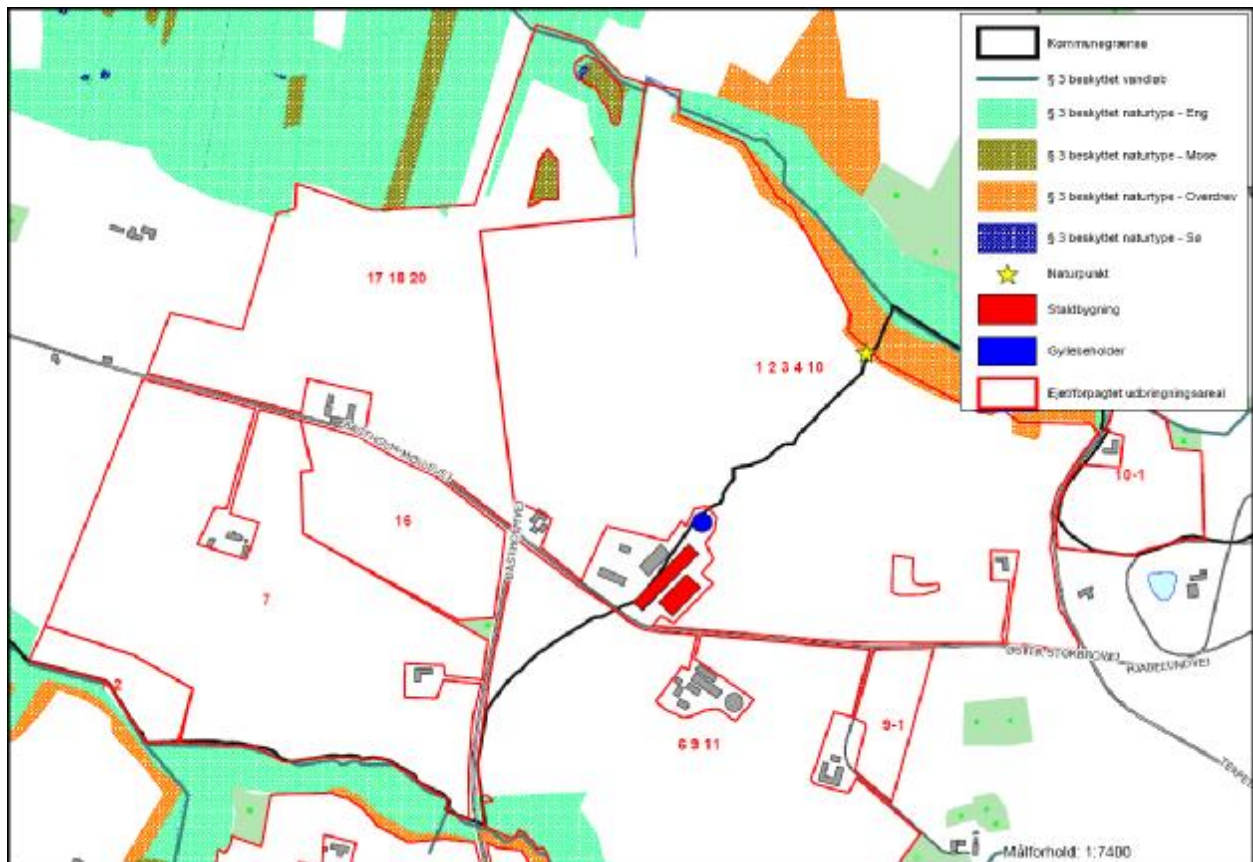
Den forøgede belastning af ammoniak fra stald og lager i et udvalgt naturpunkt (Fig. 1) er beregnet til 0,4 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen:

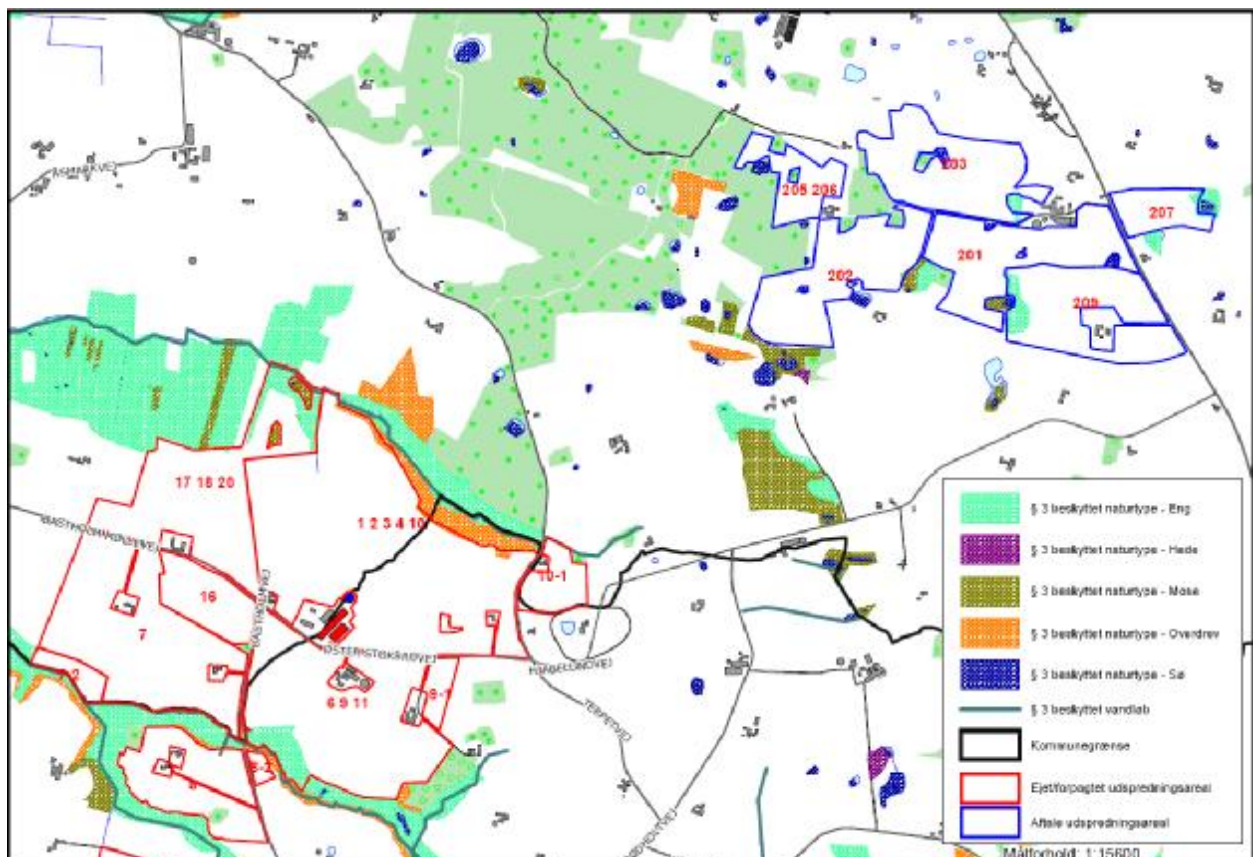
- vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder
- vil have en neutral effekt på arter beskyttede efter EF-habitatsdirektivet bilag IV
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttede efter husdyrgodkendelseslovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3. Der er i denne vurdering medtaget en kumulativ effekt, idet der inden for en radius på 1.000 m fra bedriften er registreret en anden ejendom med mere end 75 DE
- vil have en neutral effekt på beskyttet natur, som støder op til ejendommens udbringingsarealer.

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

⁵ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

Figur 1. Ejendommens (rød firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1 (gul stjerne).

Figur 2. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til § 3 registrerede, beskyttede naturtyper.

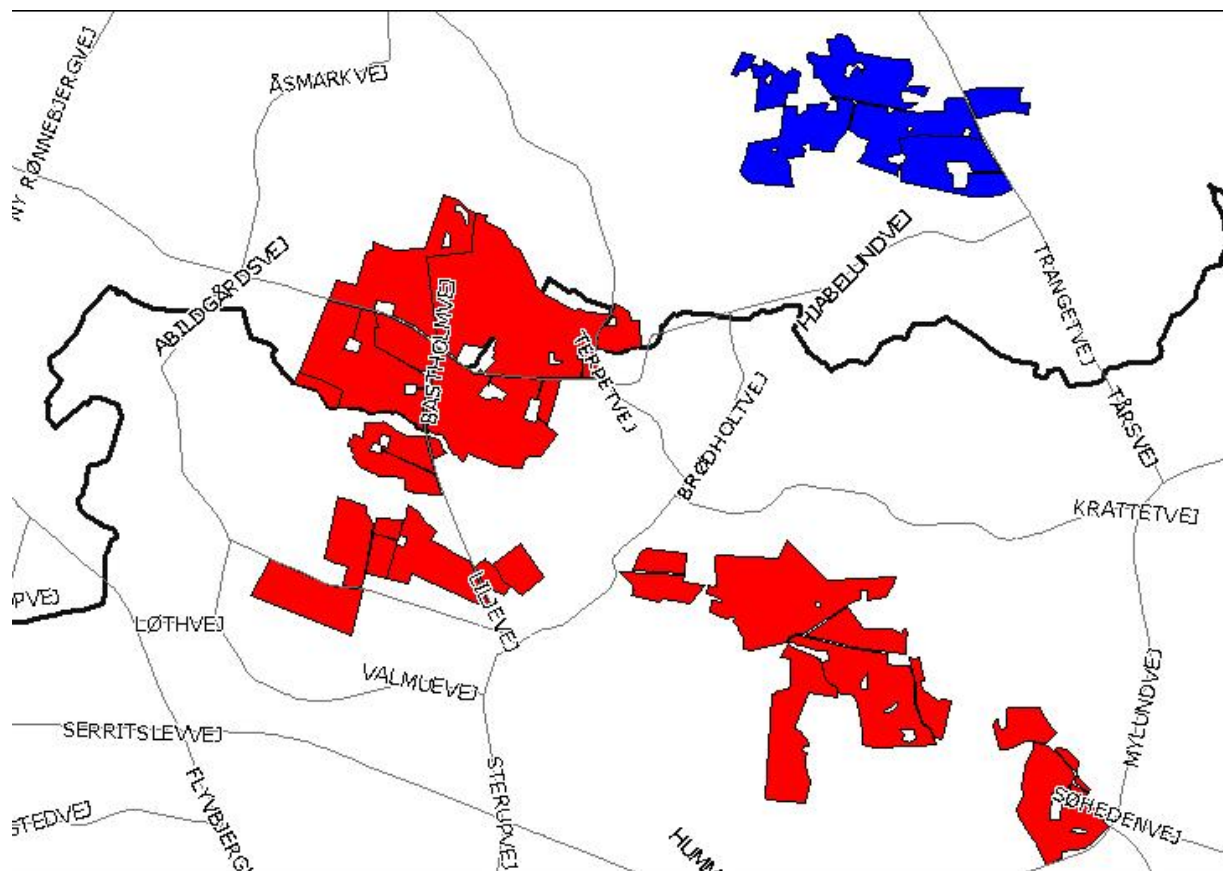
Kommunens detaljerede vurdering af naturforholdene ses i Bilag 1.

7.2. Udbringningsarealer

Til bedriften hører 327,67 ha ejede/forpagtede udbringningsarealer. De ejede/forpagtede arealerne modtager gylle med 1,4 DE/ha.

Der indgår samtidig 71,36 ha udspretningsarealer, der er aftalearealer med tredjemand.

Ifølge husdyrlovens § 16 stk. 2 kan aftalearealer ikke indgå i en miljøgodkendelse, hvis det vurderes, at afsætning af husdyrgødning på disse vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Der kan nemlig ikke stilles de nødvendige vilkår til driften af arealerne i miljøgodkendelsen, fordi arealerne ejes af en anden person. Sådanne arealer skal i stedet have en særskilt § 16-godkendelse, som ejeren af arealet skal anmode om.

Kommunen har vurderet, aftalearealerne separat. Kommunens vurdering er, at aftalearealernes påvirkning på omgivelserne, herunder udvaskningen til Skagerrak og Kattegat (se vurderingen i afsnit 7.5 Fjord og Hav) ikke vil påvirke miljøet væsentligt.

Der er således ikke behov for at stille vilkår til driften af aftalearealerne, og kommunen har vurderet, at de kan indgå i miljøgodkendelse uden at der udarbejdes en særskilt § 16 arealgodkendelse jf. husdyrloven.

De mulige konsekvenser for de berørte følsomme områder er nærmere beskrevet og vurderet i de følgende afsnit.

Ansøger mener, at praksis vedr. udbringning af flydende husdyrgødning lever op til BAT på nedenstående punkter. Det er således BAT:

- at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav
- at tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Det sker bl.a. ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner samt gennemgang af markerne med en planteavlskonsulent.

- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning og frigivelse af næringsstoffer fra jorden. Det kan bl.a. ske ved
 - mark- og gødningsplanlægning
 - jordbundsanalyser
- at reducere forurening af vand ved navnlig at gøre alt det følgende:
 - ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker
 - ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet)
 - at sprede gødning så tæt så muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted
 - ikke at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket
- at ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes det at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtig og vindstille eller ved direkte nedfældning.
- at nedfælde gylle på sort jord og i græsmarker
- at gyllen udbringes med slæbeslanger i vintersæd.
- at håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre alt det følgende:
 - at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage
 - at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene

Kommunens vurdering af BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen skriver i vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) om ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

Hjørring Kommune er enige med Miljøstyrelsen som i vejledningen konkluderer, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken.

Kommunen finder derfor at det ansøgte lever op til krav om BAT.

7.3. Fjord og hav

Nogle af udspretningsarealerne i den ansøgte bedrift afvander til det Nordlige Kattegat, og den resterende del afvander til Skagerrak.

Til den nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Det er imidlertid kommunens vurdering, at strømforholdene i Kattegat medfører, at en forøget udledning af kvælstof og fosfor fra oplandet vil kunne medføre en merbelastning af det kystnære habitatområde "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" (Habitatområde nr. 14) og Natura 2000 området "Hirsholmene og Elling Ås udløb" (Habitatområde nr. 4). Ifølge Natura 2000-basisanalysen for Hirsholmene og Elling Ås udløb er det marine miljø i Kattegat påvirket af effekten fra tilførsel af næringsstoffer.

I forhold til de arealer der afvander til Skagerrak, har Kommunen vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for både Skagens Gren og for Kattegat samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning. Den nærmere vurdering ses i Bilag 5 og for Brønderslev Kommune i Bilag 3. Konklusionen er, at hverken påvirkningen fra det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil medføre skadevirkning på de marine miljøer i Kattegat og Skagerrak som følge af udledning af kvælstof og fosfor.

7.4. Grundvand

Vilkår:

7.4.1. På bedriften må ikke anvendes et svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 98, jf. Bilag 6

Arealer i nitratfølsomt indvindingsområde

87,69 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Der er ikke foretaget zonerings af området. Husdyrgodkendelsesloven stiller krav om, at udvaskningen fra udbringningsarealer i sådanne områder ikke må øges fra nudrift til ansøgt produktion, hvis den i efter-situationen er over 50 mg nitrat/liter.

Beregningerne i Miljøstyrelsens ansøgningssystem viser, at udvaskningen af nitrat fra rodzonen er på 62 mg nitrat pr. liter i eftersituationen. Der sker ikke nogen merudvaskning fra nudrift til ansøgt produktion, og lovens krav er dermed opfyldt. Kravet er overholdt ved sædskiftet, som fastholdes i et vilkår.

8. ALTERNATIV TIL PRODUKTION (SLAGTESVIN OG SMÅGRISE)

8.1. Alternativt slagtesvin og smågrise (Scenarie 2 eller Scenarie 3)

Vilkår:

8.1.1. Alternativet til vilkår 3.1.1 kan der skiftes til dyreholdet i enten Scenarie 2 eller Scenarie 3

8.1.2. Det skal noteres i driftsjournal, hvornår der foretages skift i dyresammensætningen.

Ansøger har søgt om mulighed for, at der helt eller delvist sættes smågrise i den nye stald. Kommunen har gennemført beregninger for konsekvenserne af, at der som alternativ til kun at producere slagtesvin indsættes smågrise. Der sker et lille fald i dyreenhederne, og der er ingen stigning i udvaskning af kvælstof for arealerne eller ammoniakdepositionen nævnt i Bilag 4.

Vilkår udover vilkår 3.1.1 ændres ikke ved valg af scenarie 2 eller scenarie 3.

8.2. Husdyrholdet og staldanlæg (slagtesvin og smågrise Scenarie 2)

Vilkår:

8.2.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Vægt/aldersgrænser	Antal årsdyr	DE	Antal Stipladser
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	30-107 kg	10.080	284,08	2.700
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	30-107 kg	5.200	146,55	1.375
Smågrise	7,2-30 kg	10.080	46,52	1.550
Dyreenheder i alt			477,15	

Kommunen har beregnet BAT-niveau for Scenarie 2 således

10.080 slagtesvin i eksisterende stalde: 10.080 x 0,436	4.394,88	kg N/år
5.200 slagtesvin i ny stald: 5.200 x 0,316	1.643,20	kg N/år
10.080 smågrise i ny stald: 10.080 x 0,06	604,80	kg N/år
Den samlede emission fra anlæg må max være:	6.642,88	kg N/år

Ifølge den indsendte ansøgning er der en emission fra produktionen på 6637,08 kg N/år. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

Fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på anlægget må maksimalt være 27,8 kg P/DE ab lager for smågrise og 20,5 kg P/DE ab lager for slagtesvin. Dette svarer til 39 kg fosfor pr. ha for smågrise og 28,7 kg fosfor pr. ha for slagtesvin ved udbringning af husdyrgødning fra 1,4 DE.

I forhold til den aktuelle ansøgning er BAT niveauet udregnet til:

Slagtesvin	430,63	DE	20,5	Kg P/DE	8.827,9	Kg P
Smågrise	46,52	DE	27,8	Kg P/DE	<u>1.293,3</u>	<u>Kg P</u>
I alt					<u>10.121,2</u>	<u>Kg P</u>

Ifølge ansøgningen indeholder svinegylle produceret på ejendommen 9.588,20 kg P, hvormed kravet er overholdt.

8.3. Husdyrholdet og staldanlæg (smågrise og slagtesvin Scenarie 3)

Vilkår:

8.3.1. Husdyrholdet skal være sammensat, og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Vægt-grænser	Antal Årsdyr	DE	Antal Stipladser
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	30 - 107 kg	10.080	284,08	2.700
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	7,2 - 30 kg	26.000	120,00	4.000
Dyreenheder i alt			404,08	

Kommunen har beregnet BAT-niveau for Scenarie 3 således

10.080 slagtesvin i eksisterende stalde: 10.080 x 0,436 4.394,88 kg N/år
 26.000 smågrise i ny stald: 26.000 x 0,06 1.560,80 kg N/år

Den samlede emission fra anlæg må max være: 5.954,88 kg N/år

Ifølge den indsendte ansøgning er der en emission fra produktionen på 5.952,51 kg N/år. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

Fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på anlægget må maksimalt være 27,8 kg P/DE ab lager for smågrise og 20,5 kg P/DE ab lager for slagtesvin. Dette svarer til 39 kg fosfor pr. ha for smågrise og 28,7 kg fosfor pr. ha for slagtesvin ved udbringning af husdyrgødning fra 1,4 DE.

I forhold til den aktuelle ansøgning er BAT niveauet udregnet til:

Slagtesvin	284,08	DE	20,5	Kg P/DE	5.823,64	Kg P
Smågrise	120	DE	27,8	Kg P/DE	<u>3.336,00</u>	<u>Kg P</u>
I alt					<u>9.159,64</u>	<u>Kg P</u>

Ifølge ansøgningen indeholder svinegylle produceret på ejendommen 8.823,42 kg P, hvormed kravet er overholdt.

9. BILAG

Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)

Se desuden miljøgodkendelse fra 10. september 2008

Der sker ingen egenproduktion af energi fra vindmølle, biogasanlæg eller andet.

Tabel 1: Råvare- og energiforbrug (tons, m³, kg, l)

(Faktisk/beregnet)	Nudrift	Efter udvidelse	Opbevaring
Diesellole til traktorer mv.	50000 l	50000 l	
Fyringsolie	12000 l	12000 l	
Halm – til halmfyr	-	-	
BIOBRÆNDSEL	-	-	
Elforbrug til lys / opvarmning / maskiner	145000 kWh	250000 kWh	

Energibesparende foranstaltninger:

På ejendommen minimeres elforbruget ved:

- Frekvensstyret ventilation - Den mekaniske ventilation vedligeholdes og renholdes således, at det altid fungerer optimalt, og der ikke bruges energi på unødigt ventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Vand

Stalden forsynes af vand fra egen boring. Vandforbruget er beregnet ud fra normværdier og er vist i Tabel 2 og Tabel 3:

Markmaskiner hører hjemme på anden ejendom, derfor ingen vaskevand til maskiner.

Tabel 2. Beregnet vandforbrug før udvidelsen pr. årsso eller produceret dyr (m³). Beregningerne er foretaget pba. normal angivet i DJF-rapport nr. 36.

Nudrift	Antal	Drikkevand, m ³		Drikkevandsspild, m ³		Vaskevand, m ³	
		Norm	Forbrug	Norm	Forbrug	Norm	Forbrug
Årssøer	0	4,89	0	0	0	0,34	0
Smågrise	0	0,117	0	0,015	0	0,02	0
Slagtesvin	10080	0,459	4.627	0,075	756	0,025	252
Sub total			4.627		756		252
Total							5.635

Tabel.3: Beregnet vandforbrug efter udvidelsen pr. årsso eller produceret dyr (m³). Beregningerne er foretaget pba. normal angivet i DJF-rapport nr. 36.

Efter	Antal	Drikkevand, m ³		Drikkevandsspild, m ³		Vaskevand, m ³	
		Norm	Forbrug	Norm	Forbrug	Norm	Forbrug
Årssøer	0	4,89	0	0	0	0,34	0
Smågrise	0	0,117	0	0,015	0	0,02	0
Slagtesvin	17080	0,459	7839,72	0,075	1281	0,025	427
Sub total			7839,72		1281		427
Total							9547,72

Vandbesparende foranstaltninger:

Ifølge BREF-dokumentet er det BAT at reducere vandforbruget ved at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.

Ansøger lever op til BAT mht. vandforbrug på følgende punkter:

- Daglig eftersyn af vandkopper/ventiler samt kar.
- Iblødsætning og vask med højtryksrensere - ingen brug af vaskerobot - hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Tabel 4 Opbevaring og mængder af råvarer og hjælpestoffer.

Råvare/hjælpestof	Mængde	Opbevaring (beholdertype samt sted)
Dieselolie	50000	5800 liter tank på fast gulv under tag i maskinhus
Fyringsolie (tankkapacitet = 1800)	12000	Ved svinestalden
Pesticider		I original emballage i aflåst, frostfrit rum/skab i slagtesvinestalden
Foder		Foderladen (sydlig enden af slagtesvinestalden)

Bilag 2. Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre

Bilag 3. Udtalelse fra Brønderslev Kommune

Hjørring Kommune har den 21. september 2011 bedt om Brønderslev Kommunes udtalelse i sagen vedrørende udvidelse af husdyrbruget på Øster Stokbrovej 15, 9740 Jerslev J. Øster Stokbrovej 15 er beliggende på kommunegrænsen til Brønderslev Kommune. Stuehuset ligger i Hjørring Kommune, mens den ansøgte staldbygning ligger i Brønderslev Kommune. Hjørring Kommune har tidligere lavet en § 12 godkendelse til Øster Stokbrovej 15.

Brønderslev Kommune har valgt at lave en landskabelig vurdering i forhold til det nye byggeri, idet det primært er landskabet i denne kommune, der bliver påvirket af nybyggeriet. Derudover har Brønderslev Kommune valgt at vurdere på ammoniakemissionen fra anlægget til naturområderne i kommunen. En del af udbringningsarealerne er beliggende i Brønderslev Kommune. Brønderslev Kommune har tidligere lavet en udtalelse til disse arealer - bortset fra 3 arealer. Eftersom markdriften ikke ændres og husdyrtrykket ikke ændres har Brønderslev Kommune vurderet, at der udelukkende skal foretages en vurdering på de arealer, der ikke tidligere har været vurderet.

Andre vurderinger som kunne være relevante i forbindelse med udvidelser og nybyggeri er varetaget i § 12 godkendelsen til Øster Stokbrovej 15 samt i det tillæg til godkendelsen, som Hjørring Kommune har lavet.

Anlægget – hensyn til landskab

Vilkår til landskab

1. Der skal plantes sydøst for det eksisterende anlæg og den kommende nye staldbygning samt sydøst for gyllebeholderen. Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning i hjemmehørende arter, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende afskærmning. Beplantningen skal som minimum bestå af 6 klynger af træer og buske, se nedenstående skitse.
2. Ovenstående beplantning skal være udført senest 6 måneder efter byggeriet er færdigbygget.
3. Bliver taget bygget med stålplader, skal der vælges et tag i ikke-reflekterende farver.

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed og planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Det ansøgte anlæg ligger inden for udpegningen jordbrugsområde i Kommuneplanen 2009-2021. I jordbrugsområderne skal hensynet til jordbrugerhvervene varetages i balance med hensynet til de øvrige åben landinteresser og byudviklingsinteresser. En udvidelse af bygningsmassen af et landbrug er derfor i overensstemmelse med udpegningen.

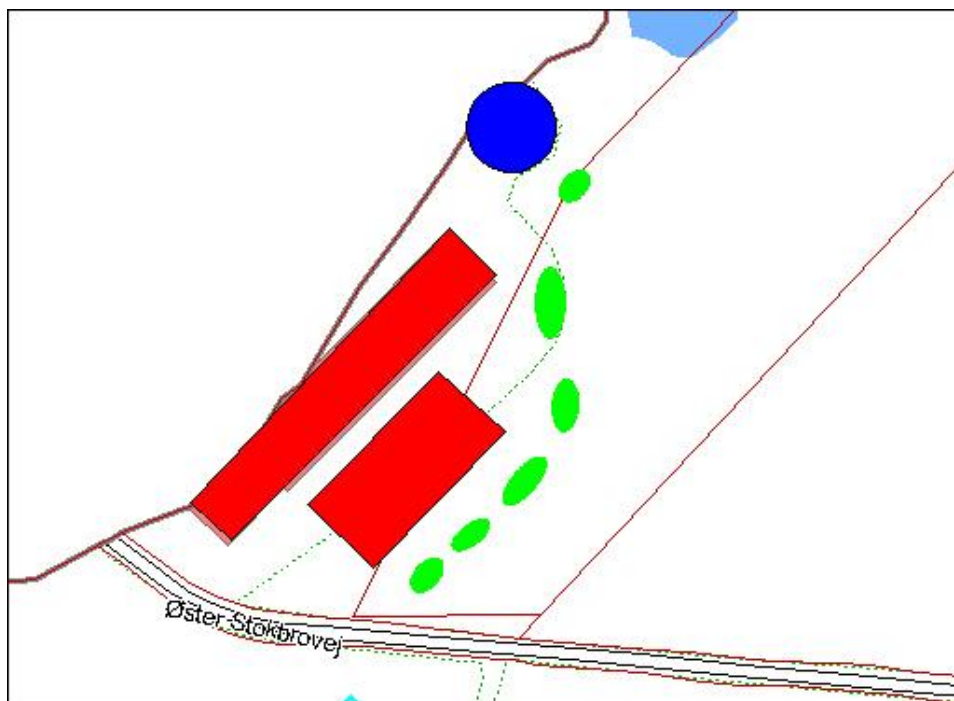
Byggeriet ligger uden for naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer og bygningsarealet er ikke omfattet af fredninger. Der er desuden ingen særlige friluftinteresser knyttet til området.

Der bliver bygget en ny slagtesvinestald til Øster Stokbrovej 15. Stalden opføres med stålplader og betonelementer i søsten (skagensgule). Stalden bliver ca. 32 x 64 meter, svarende til ca. 2.048 m². Den nye stald bliver ca. 8,5 meter høj, og der bliver en taghældning omkring 15 grader. Den eksisterende staldbygning er domineret af grå og hvide farver, og i forhold hertil vil det

kommende byggeri blive mere farverigt med skagensgule betonelementer. Men med den kommende beplantning omkring byggeriet, vurderes byggeriet ikke at blive dominerende i landskabet. Tagets farve bliver enten magen til tagfarven på det eksisterende byggeri (rødlig) eller et gråt eternittag eller et ståltag. Da et ståltag kan være i reflekterende farver, og det lægges ud på et forholdsvis stort areal, hvilket kan være generende for naboerne, er der stillet vilkår til, at der vælges et ikke-reflekterende ståltag.

Den nye stald bliver opført i tilknytning til det eksisterende byggeri, således at der ikke er større afstand de eksisterende bygninger og den nye staldbygning imellem end maks. 20 m. Hermed vil byggeriet fremstå som en samlet enhed.

Gyllebeholderen, der primært ligger i Brønderslev Kommune, skal teltoverdækkes. Overdækningen betyder, at gyllebeholderen vil synes visuelt højere end uden teltoverdækning, hvorfor der er stillet vilkår til skærmende beplantning langs sydøstsiden af beholderen, se nedenstående skitse.

Staldanlæggene med gyllebeholder. De grønne ellipser markerer ca. hvor beplantningen skal etableres.

Brønderslev Kommune har besøgt området omkring Øster Stokbrovej 15 d. 29. september 2011, og i den forbindelse er nedenstående billede taget fra Øster Stokbrovej.

Øster Stokbrovej 15 set fra Øster Stokbrovej.

Landskabet præges hovedsageligt af landejendomme og marker, og det er et stærkt kuperet terræn. Lige omkring Øster Stokbrovej 15 er terrænet dog relativt fladt. Der ligger sammenhængende § 3 områder (eng og overdrev) nordøst og sydvest for ejendommen. Derudover er der mange mindre, spredte partier med træer og buske, men ikke lange rækker af levende hegn. Brønderslev Kommune har vurderet, at byggeriet med den nye staldbygning samt med teltoverdækningen over gyllebeholderen vil være markant synlig i landskabet og har derfor valgt at stille vilkår til beplantningen omkring byggeriet. På baggrund af landskabets udformning er der stillet vilkår til, at beplantningen skal være placeret i klynger og ikke i et sammenhængende hegn.

Det nye staldanlæg på Øster Stokbrovej 15 vil som nævnt komme til at ligge i et forholdsvis fladt terræn, og det vurderes derfor ikke, at udvidelsen vil kræve flytning af jord i større mængder. Blicher der overskydende jord skal dette anmeldes til Brønderslev Kommune. Oplysninger herom kan findes på kommunens hjemmeside.

Staldanlæggene vil hovedsageligt være synlige fra Øster Stokbrovej, Øster Vandkrogvej og Terpetvej, som alle er mindre, lokale trafikårer. Den nærmeste nabo (der ikke er ejers egen ejendom), Øster Vandkrogvej 10, ligger 370 m fra Øster Stokbrovej 15. Der vil ikke være direkte udsyn til den nye staldbygning fra denne nabo, idet denne ejendom er omkranset af træer og buske.

Der er også foretaget en besigtigelse omkring naboen, Øster Stokbrovej 79, som ligger ca. 500 m fra Øster Stokbrovej 15, se nedenstående billede. I naboen's umiddelbare synslinje er der på nuværende tidspunkt høje træer – de ses yderst til højre i billedet.

Det gælder for begge ejendomme, at Øster Stokbrovej 15 fremover vil blive mindre synlig på baggrund af den kommende, skærmende beplantning.

Øster Stokbrovej 15 set fra Terpetvej.

Brønderslev Kommune vurderer, at det kommende staldanlæg har en hensigtsmæssig placering – også i forhold til ejendommens øvrige bygningsmasse. Udformningen af det ansøgte vil derfor ikke medføre en væsentlig påvirkning af landskabet i forhold til udgangspunktet.

Ammoniakemission fra landbruget

Ansøger har valgt at anvende flere forskellige tiltag for at opfylde kravet om reduktion i ammoniakemissionen. I den nye stald er der anvendt gyllekøling, slagtesvinene vil i ansøgt produktion få mindre gram råprotein/FE end normen og den nye gyllebeholder vil blive overdækket. Disse ammoniakreducerende tiltag er en forudsætning for opfyldelse af kravene til reduktion af ammoniakemissionen. Vilklårene hertil er stillet af Hjørring Kommune.

Der er som nævnt tale om et tillæg til den eksisterende miljøgodkendelse, og i følge §26, stk. 2 (Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug) skal kommunalbestyrelsen foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden d. 1. januar 2007 på husdyrbruget, dog højst over en 8-årig periode.

Hjørring Kommune har derfor lavet en scenarieberegning til Brønderslev Kommune, hvor der er indsat dyrehold svarende til nudriften i den oprindelige ansøgning til ansøgt dyrehold i tillægget til godkendelsen. Nedenstående beregninger svarer altså til den samlede merbelastning.

- § 7 natur i forhold til anlæg

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter naturområder i form af moser, søer, ferske enge, overdrev, heder og strandenge, som er beskyttet mod tilstandsændringer.

§ 7 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug omfatter en delmængde af de naturarealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, der er særligt følsomme overfor udledning af luftbåret kvælstof. Særligt sårbare § 3 naturområder, der ikke er omfattet af kriterierne i § 7 skal omfattes af samme afskæringskriterier for ammoniak, såfremt naturkvaliteten og kommunens mål for naturområdet tilsiger en beskyttelse på niveau med § 7 områderne.

Der er i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fastsat grænser for deposition af ammoniak i § 7 områderne, når naturområdet ligger inden for 1.000 m (bufferzone II) fra anlægget. Hvis et § 7 beskyttet område ligger inden for 300 m (bufferzone I) fra anlægget må der ikke ske en meremission af ammoniak i forbindelse med udvidelsen. Anlægget ligger i bufferzone II til et overdrev. Dvs. at der maksimalt må være en merbelastning på 0,7 kg N/ha.

Afskæringskriterierne for ammoniak i bilag 3 har indbygget en hensyntagen til den kumulative effekt, idet det tilladte niveau afhænger af antal husdyrbrug over 75 DE inden for 1.000 m fra

anlægget. Den maksimale merbelastning er på 0,3 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug, på 0,5 kg N/ha ved 2 husdyrbrug og på 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug.

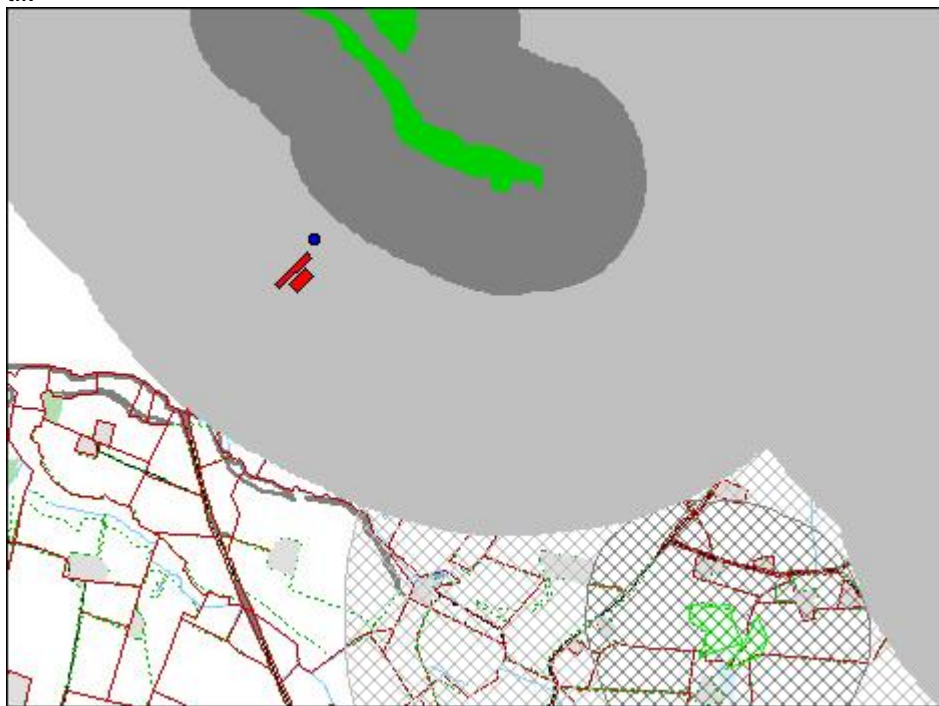
Ansøgers anden ejendom Øster Stokbrovej 32 har mere end 75 DE og ligger inden for ca. 140 m fra Øster Stokbrovej 15 - og derfor må merbelastningen maksimalt være på 0,5 kg N/ha.

De nærmeste naturarealer, der er udpeget jf. § 7 i husdyrloven:

- Ca. 440 m NØ for staldanlægget ligger et overdrev
- Ca. 1.400 m SØ for staldanlægget ligger et overdrev

Beregninger af ammoniakdepositionen til det nærmeste § 7 område viser en merdeposition på 0,4 kg N/ha/år og en totaldeposition fra anlægget på 1,4 kg N/ha/år. Da merbelastningen er mindre end 0,5 kg N/ha/år, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 7 området. Da merdepositionen er 0,4 kg N/ha/år for det nærmeste beliggende overdrev (§ 7), vurderes det, at merdepositionen er endnu mindre til det overdrev (§ 7), der ligger længere væk, og at dette område ligeledes ikke vil blive påvirket væsentligt ved udvidelsen.

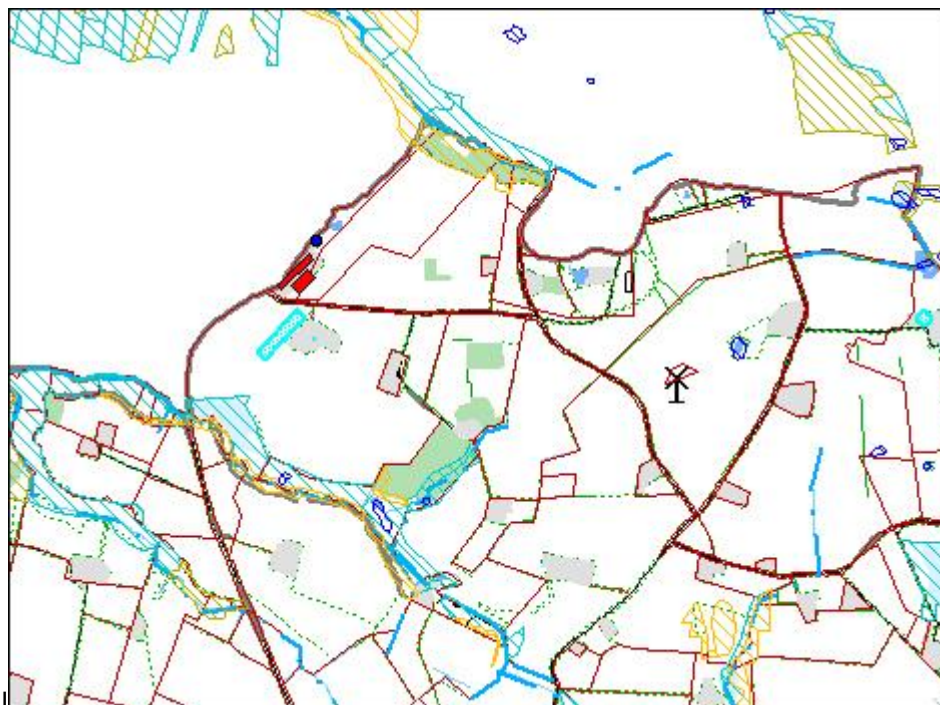
Nedenstående kort viser staldanlæggene, § 7 arealerne (grønne) samt bufferzonerne (grå) her-til.

- § 3 natur i forhold til anlæg

Udover de ovenstående arealer er der ligeledes foretaget en vurdering af ammoniakafsætnin-gen til de øvrige arealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, men ikke er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.

Den § 3 beskyttede natur ligger hovedsageligt i mosaikker af større eller mindre arealer syd eller nord for anlægget, se nedenstående kort.

Der er beregnet ammoniakdeposition til de § 3 arealer, som er mest sårbare og/eller ligger nærmest anlægget. I tabel 1 ses hvad den beregnede merdeposition og totaldeposition vil blive til de omkringliggende naturarealer. Herudover ses retning og afstand fra anlægget til naturarealet samt naturtypens tålegrænse.

Tabel 1

Naturområde	Afstand og retning fra anlæg til naturpunkt	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition fra anlæg (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning* + totaldeposition fra anlæg (kg N/ha/år)
Mose	850 m SV	0,1	0,3	5-25	19
Overdrev	420 m SV	0,4	1,2	10-20	19,9
Overdrev/Sø	610 m SØ	0,2	0,5	10-20/15-25	19,2

*Baggrundsbelastninger er 18,7 kg N/ha/år

Ud fra beregningerne af luftbåret kvælstof til naturarealerne opstillet i tabellen vurderes det, at der ikke skal stilles yderligere krav om reduktion af luftbåret kvælstof fra stald og lager. Grundlaget for dette er, at tålegrænsen for de enkelte naturarealer ikke vurderes at blive overskredet med husdyrudvidelsen. Baggrundsbelastningen + totaldepositionen giver en ammoniakdeposition på max. 19,9 kg N/ha/år, hvilket ligger under det maksimale tålegrænseniveau på 20-25 kg N/ha/år.

Der er ikke foretaget beregninger på arealer, der ligger endnu længere væk. Da tålegrænsen ikke overskrides til de nærmeste naturarealer, vurderes den heller ikke at gøre det til fjernere-liggende arealer. Vurderingen er lavet ud fra det videnskabelige grundlag og kendskabet til de pågældende naturtyper, der i øjeblikket er tilgængelig til vurdering af naturtyperne.

- Skove i området

Ca. 550 m SØ for staldanlægget ligger et mindre skovbevokset område. Skovområdet ligger i et område, der er udpeget som jordbrugsområde. Der er ikke foretaget besigtigelse for at vurdere naturtilstanden af skovområdet, idet der er tale om en produktionsskov uden særlig naturværdi.

- Bilag IV arter

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring landbruget. På baggrund af "Faglig rapport nr. 322" fra DMU samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være odder, markfirben, spidssnudet frø, løgfrø, bæklampret, dværg flagermus, skimmel flagermus, vandflagermus og langøret flagermus.

Odder færdes typisk tæt på søer og vandløb, men kan også findes langt fra disse. Da odder oftest er nataktive og driften normalt foregår i dagtimerne, vurderes det at raste- og yngleområderne for odder ikke bliver påvirket.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirbenet. Anlægget vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder på eller i nærheden af anlægget.

Spidssnudet frø kan forekomme i mange typer af vandhuller, men foretrækker vandhuller, der omgives af fugtige udyrkede arealer som fødesøgnings- og rasteområde.

Løgfrø foretrækker områder med løs, leret jord og findes derfor typisk på dyrkede marker, særlig kartoffelmarker. Den ses dog også i enge, moser og i haver. Dog er løgfrøen ret kritisk i sit valg af ynglevandhuller. De skal være solbeskinnede, have rent vand, og der må ikke være fisk.

Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter. På baggrund af det nuværende vidensgrundlag vurderes det, at den planlagte udvidelse ikke vil påvirke bilag IV arternes yngle- og rasteområder.

- Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste habitatområde, Nymølle Bæk og Nejsum Hede, ligger ca. 7,4 km sydøst for ejendommen. På baggrund af afstanden vil ammoniakdepositionen til området være af størrelsesordenen 0,0 kg/N/ha/år. Det vurderes således med baggrund heri, at depositionen ikke vil påvirke Natura 2000-området.

I forhold til den kumulative effekt vurderes det, at bedriften ikke i sig selv kan påvirke habitatområdet, men i kumulation med de øvrige landbrug i oplandet kan der være en påvirkning. Da ejendommens anlæg ligger mere end 1.000 meter fra nærmeste næringsstoffattige habitatnaturtype vurderer Brønderslev Kommune, at der ikke sker en påvirkning.

Det vurderes derfor, at udvidelsen er i overensstemmelse med Kommuneplanens målsætninger og habitatdirektivet.

Ud fra ovenstående har Brønderslev Kommune samlet vurderet,

- at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som udenfor NATURA 2000-områder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter.⁶

⁶ Jf. Skov- og Naturstyrelsens rødliste og habitatdirektivets lister med sårbare og beskyttelseskrævende arter.

Udbringningsarealerne Overfladevand

I følge ansøgningsmaterialet er det beregnet, at der er i gennemsnit må udbringes 1,4 DE/ha. Kravet til maksimal kvælstofudvaskning er overholdt uanset scenarie. Ligesom for arealerne i Hjørring Kommune må der således maksimalt udsprede 1,4 DE/ha på arealerne i Brønderslev Kommune.

Kvælstof (nitrat)

Miljøstyrelsen har fastlagt 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke vil medføre skadesvirkning på overfladevand som følge af nitratudvaskning.

1. Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007 (projektet i kumulation med andre planer og projekter)
2. Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1%, hvis der er tale om vandområder, der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret (påvirkning fra projektet i sig selv)

Alle udbringningsarealerne ligger uden for nitratklasse og afvander via Sterup Bybæk / Sterup Møllebæk til andre åsystemer til Uggerby Å og derfra videre til Skagerrak/Vesterhav (i det følgende kun benævnt som "Skagerrak"). I Skagerrak er der to områder, der er udpeget som Natura 2000-område: Lønstrup Rødgrund (habitatområde nr. H 202) og Knudegrund (habitatområde nr. H 203). Dele af oplandet til Skagerrak er udpeget som "oplande til sårbare Natura 2000-områder". Andre dele af oplandet har status som "oplande til områder udenfor Natura 2000-områder". Der er ikke noget af oplandet til Skagerrak, som er karakteriseret som "oplande til meget sårbare Natura 2000-områder".

Grundet strømningsforholdene i Skagerrak vurderer Brønderslev Kommune, at der sker en opblanding af vandet, og derved skal der laves en general habitatvurdering for det pågældende projekt gældende for begge Natura 2000-områder.

Udpegningsgrundlaget for de marine Natura 2000 områder i Skagerrak er naturtypen "1170, rev". Risikoanalysen fra Vand- og Naturplanerne har vist, at habitatområderne i Skagerrak er i risiko for ikke at opfylde målet i Regionplanen i 2015. Årsagen hertil er bl.a., at Skagerrak er påvirkelig ved tilførsel af næringsstoffer. Tilførslen af næringsstoffer forventes som følge af VMP I, II og III at falde frem til 2015. Det er imidlertid usikkert, hvorvidt det er tilstrækkeligt til at sikre bundfaunasamfund i stabil ligevægt. Brønderslev Kommune har ikke yderligere viden om sårbarheden af Skagerrak, som giver anledning til at vurdere, at oplandet har væsentlig større sårbarhed for kvælstof.

Afskæringskriterie nr. 1 – Påvirkning i kumulation med andre planer og projekter

Dyretrykket i oplandet til Skagerrak er faldende fra 2007 til 2010 fra 77.781 DE til 77.396⁷ DE. Antallet af dyreenheder er opgjort på baggrund af det Centrale Husdyr Register (CHR-registret). Tallene er korrigeret for ændringer i omregningsfaktorer for DE, således at disse ændringer indgår progressivt gennem en årrække og ikke giver anledning til store stigninger/fald i det enkelte år, hvor omregningsfaktoren ændres. Miljøstyrelsen vurderer, at usikkerheden i CHR-dataene er på 5-10 %⁸.

Den registrerede udvikling i dyretrykket gennem CHR skal sammenholdes med kommunernes egne oplysninger om tilladelse og godkendelser, som er givet, men ikke udnyttet, samt eventuelle reduktioner eller ophør af dyrehold.

⁷ <http://jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

⁸ Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen Erhverv. Notat af 28. februar 2011

En gennemgang af de tilladelser/godkendelser, som Brønderslev Kommune har givet i perioden fra 2007 til 2011 viser, at der er givet tilladelser/godkendelser til ca. 1.647 DE i oplandet til Skagerrak, hvor fristen for udnyttelse ikke er udløbet. Som udgangspunkt skal tilladelser/godkendelser udnyttes inden for 2 år fra tilladelsen/godkendelsen er givet. I en række tilfælde er der dog givet en frist på op til 5 år for udnyttelse af en godkendelse. Kommunen har ikke opdaterede tal, der viser, hvor stor en andel af disse DE, der reelt er udnyttet på nuværende tidspunkt. Det vil imidlertid ofte være sådan, at en tilladelse/godkendelse udnyttes gradvist. De CHR-registrerede DE vil således i et vist omfang omfatte hele eller delvise udnyttelser af de tilladelser/godkendelser, der er givet i perioden fra 2007 til 2010, og hvor fristen for udnyttelse reelt ikke er udløbet endnu.

Samtidig med, at der er givet tilladelse/godkendelse til etablering og udvidelse af husdyrbrug i kommunen, er der husdyrbrug, der reducerer eller helt ophører med husdyrproduktionen. Ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen skal husdyrbrug anmelde godkendelsespligtige ændringer i husdyrholdet til kommunen – også når der er tale om reduktion eller ophør i dyreholdet. Erfaringsmæssigt er det imidlertid sjældent, at ophørt eller reduceret husdyrproduktion anmeldes til kommunen. Ligeledes bliver et reduceret eller ophørt husdyrbrug ikke nødvendigvis opdateret i CHR-registret umiddelbart i forbindelse med reduktion/ophør. Der er desuden mulighed for, at et husdyrbrug indsætter dyr igen inden for en 3-årig periode, som er muligt i forhold til kontinuitetsprincippet.

Hvis der tages højde for de usikkerheder, der er i opgørelse af DE i CHR, sammenholdt med kommunens oplysninger om ophørte/reducerede husdyrbrug samt potentielt ikke udnyttede tilladelser/godkendelser, vurderes det, at der ikke er stigning i dyretrykket i oplandet til Skagerrak i perioden fra 2007 til nu. I henhold til datamaterialet i www.jordbrugsanalyser.dk er der sket et fald fra 2007 til 2010. En opgørelse, som også inkluderer data fra årene 2008 og 2009, viser en faldende tendens opgjort ved hjælp af lineær regression. Overordnet set vurderer Brønderslev Kommune derfor, at dyretrykket i oplandet til Skagerrak har været faldende i perioden 2007 til 2010.

Det vurderes endvidere, at der ikke er andre betydelige kilder til nitratudvaskning – spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende – der har givet anledning til stigende nitratudvaskning i det aktuelle opland i perioden fra 2007 og fremefter. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket og vil stadig ske en forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

Afskæringskriterie nr. 2 – Påvirkning fra projektet i sig selv

Kystoplandet "Skagerrak/Vesterhav" har et samlet areal på 105.571 ha. Brønderslev Kommune har vurderet, at den samlede udvaskning til Skagerrak er på 1.717 t N pr. år⁹.

I forhold til Øster Stokbrovej 15 kan beregningerne for kvælstof ses af nedenstående skema.

Øster Stokbrovej 15		
N-reduktionspotentiale	51-75 %	Middelværdi 63 %
Areal til udbringning		13,83 ha
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år	Forskel i Farm-N beregning med og uden husdyrgødning	7,3, 7,5 og 7,9
Samlede påvirkning fra projektet til N 2000-området, kg N/år	Andelen fra arealerne i Brønderslev Kommune	7,3 x 11,95 x (1 - 0,63) = 32,3 7,5 x 11,95 x (1 - 0,63) = 33,2 7,9 x 11,95 x (1 - 0,63) = 34,9
Ansøgt kvælstofbidrag af det	32,3 x 100 / 1.717.000	0,002 %

⁹ Tabel 2.4.8, påvirkning i perioden 2001-2005 fra "Udkast til vandplan, Hovedopland 1.1, Nordlige Kattegat og Skagerrak"

samlede kvælstofbidrag til N2000 området	33,2 x 100 / 1.717.000	0,002 %
	34,9 x 100 / 1.717.000	0,002 %

Udvaskningen fra arealerne i Brønderslev Kommune i det konkrete projekt udgør 0,002 % og dermed langt under både 1 og 5 % af den samlede belastning til Skagerrak. På den baggrund vurderer Brønderslev Kommune, at projektet ikke i sig selv kan give anledning til væsentlig kvælstofpåvirkning af det marine Natura 2000-område i Skagerrak.

Fosfor

Ifølge retningslinjer fra Miljøstyrelsen skal der foretages en vurdering af, hvorvidt et projekt i sig selv kan påvirke habitatområder med hensyn til fosfor. Brønderslev Kommune har vurderet, at den samlede påvirkning af Skagerrak med fosfor er 70,5 t P pr. år¹⁰.

I forhold til ejendommen Øster Stokbrovej 15 kan beregningerne for fosfor ses af nedenstående skema.

Øster Stokbrovej 15		
Areal til udbringning		13,83 ha
Fosforoverskud, kg pr. ha pr. år		6,6 kg P/ha/år
Forøgelse i godkendelsesperioden på 8 år		6,6 x 8 = 52,8 kg P
% forøgelse i forhold til en samlet fosforpulje på 2000 kg pr. ha i pløjelaget ¹¹		52,8 / 2000 = 2,64 %
Worst case udvaskning af fosfor ¹²		1 kg P pr. ha pr. år (standardværdi)
Worst case udvaskning fra projektet	Andelen fra arealerne i Brønderslev Kommune	13,83 ha x 1 = 13,83 kg P pr. ha pr. år
Worst case påvirkning fra projektet i forhold til den procentvise forøgelse i godkendelsesperioden		13,83 kg P x 2,64 % = 0,37 kg P i alt
Ansøgt fosforbidrag af det samlede fosforbidrag til Natura 2000 området	0,37 / 70.500	0,0005 %

Påvirkningen fra arealerne i Brønderslev Kommune i det konkrete projekt udgør 0,0005 % og dermed langt under både 1 og 5 % af den samlede belastning til Skagerrak. På den baggrund vurderer Brønderslev Kommune, at projektet ikke i sig selv kan give anledning til væsentlig fosforpåvirkning af det marine Natura 2000-område i Skagerrak.

Grundvand

I forhold til nitratberegning for grundvand vil der foreligge en beregning for nitratkoncentrationen i det vand, der forlader rodzonen for udbringningsarealer, hvor hele eller dele af arealet er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. De 3 marker i Brønderslev Kommune er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde, hvorfor der er foretaget beregning på disse marker.

¹⁰ Udregnet ud fra forudsætninger i vandplanen. Forudsætninger i vandplan: P-afstrømning til Nordlige Kattegat og Skagerrak på 164 t pr. år (tabel 2.2.8). Totalmængden fordelt på Nordlige Kattegat og Skagerrak med 57 % til Nordlige Kattegat og 43 % til Skagerrak (svarende til samme opdeling som for N i tabel 2.4.8).

¹¹ I henhold til forudsætninger i vejledning fra Miljøstyrelsen

¹² I henhold til forudsætninger i vejledning fra Miljøstyrelsen

Hvis nitratkoncentrationen er over 50 mg N/l, må der ikke være nogen merbelastning i forhold til nudrift. I den konkrete sag er der beregnet, at der ikke sker nogen merudvaskning af nitrat, hvorfor projektet opfylder kravet til nitrat i forhold til grundvand.

Kommuneplanudpegnings

Udbringingsarealerne ligger ifølge Kommuneplanen 2009-2021 inden for udpegningsarealerne jordbrugsområde. I jordbrugsområderne skal hensynet til jordbrugserhvervene varetages i balance med hensynet til de øvrige åbne landinteresser og byudviklingsinteresser. Derudover ligger arealerne ikke i andre udpegningsområder i henhold til Kommuneplanen. Brønderslev Kommune vurderer derfor, at det ansøgte ikke rummer konflikter i forhold til formålet med udpegningsarealerne.

- § 7 natur

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter naturområder i form af moser, søer, ferske enge, overdrev, heder og strandenge, som er beskyttet mod tilstandsændringer. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 7 omfatter en delmængde af de naturarealer der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, der er særligt følsomme overfor udledning af luftbåret kvælstof. Særligt sårbare § 3 naturområder, der ikke er omfattet af kriterierne i § 7, skal omfattes af samme afskæringskriterier for ammoniak, såfremt naturkvaliteten og kommunens mål for naturområdet tilsiger en beskyttelse på niveau med § 7 områderne.

Ifølge Bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. skal beskyttet natur beskyttes mod ammoniakdeposition ved nedfældning på sort jord og græsmarker. Udover dette lovkrav er der ikke yderligere begrænsninger på ammoniakdepositionen fra udbringingsarealerne.

Der er ca. 1,5 km til nærmeste §7 område fra udbringingsarealerne. På denne afstand vurderes udbringningen ikke at ville medføre nogen væsentlig effekt af ammoniak på natur i §7 området.

- § 3 beskyttet natur

Naturområder, der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse, må generelt ikke tilføres gødningsstoffer. Der er ikke registreret § 3 beskyttet natur på udbringingsarealerne, og der er mere end 100 m til nærmeste §3 beskyttede eng. På baggrund af en så relativ stor distance giver hældningerne i terrænet ikke anledning til restriktioner i forhold til gylleudbringning.

- Bilag IV arter

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring arealerne. På baggrund af "Faglig rapport nr. 322" fra DMU samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være odder, markfirben, spidssnudet frø, løgfrø, bæklampret, dværg flagermus, skimmel flagermus, vandflagermus og langøret flagermus.

Odder færdes typisk tæt på søer og vandløb, men kan også findes langt fra disse. Da odder oftest er nataktive og markdriften normalt foregår i dagtimerne, vurderes det, at raste- og yngleområderne for odder ikke bliver påvirket.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær udbringingsarealerne, men det kan ikke udelukkes, at én eller flere arter kan raste eller yngle i området. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirbenet. Markdriften vurderes ikke at have en negativ effekt på

en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder i nærheden af marken.

Spidssnudet frø kan forekomme i mange typer af vandhuller, men foretrækker vandhuller, der omgives af fugtige udyrkede arealer som fødesøgnings- og rasteområde.

Løgfrø foretrækker områder med løs, leret jord og findes derfor typisk på dyrkede marker, særlig kartoffelmarker. Den ses dog også i enge, moser og i haver. Dog er løgfrøen ret kritisk i sit valg af yngle vandhuller. De skal være solbeskinnede, have rent vand, og der må ikke være fisk.

Markdriften vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter. På baggrund af det nuværende vidensgrundlag vurderes det, at markdriften ikke vil påvirke bilag IV arternes yngle og raste-områder.

- Artsfredninger og rødlistearter

På udbringningsarealerne er kommunen ikke bekendt med forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistearter.

- Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste EF-habitatområde, Nymølle Bæk og Nejsum Hede, ligger ca. 7,7 km øst for udbringningsarealerne. På denne afstand vil ammoniakdepositionen herfra være 0,0 kg N/ha/år. Det vurderes derfor, at markdriften er i overensstemmelse med habitatdirektivet.

- Fredede områder og fredede fortidsminder på eller i tæt nærhed af udbringningsarealet

Der er ingen fredede områder eller fortidsminder på udbringningsarealerne eller i tæt nærhed heraf, idet der er over 250 m til nærmeste registrerede fortidsminde.

Beskyttede diger

Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som dels viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendomsforhold og administration, dels fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter, og bidrager til et afvekslende landskab. Museumslovens § 29 a foreskriver, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger, herunder gennembrud af diget, jævning eller andre tilstandsændringer af de beskyttede diger. Der er ingen registrerede diger på eller tæt ved udbringningsarealerne. Den præcise placering af digerne kan findes på www.arealinfo.dk.

Vandløb

Brønderslev Kommune har undersøgt om, der vil være risiko for afstrømning af gødningsstoffer til vandløb og søer fra de ansøgte arealer. Generelt må husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand ikke udbringes på en sådan måde, at der er fare for, at gødningen, ensilagesaften eller spildevandet strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved tøjbrud eller regnskyl jf. BEK 1695 af 19/12 2006. Endvidere må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Der er ingen af de 3 udbringningsarealer, som ligger lige op ad vandløb. Nærmeste vandløb er Sterup Bybæk, som ligger ca. 110 m fra udbringningsarealerne. Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbet under kraftige regnskyl vurderes alene på baggrund af afstanden ikke at udgøre en risiko.

Det er Brønderslev Kommunes vurdering, at landbrugsdrift, herunder udspredding af husdyrgødning i det omfang, der ansøges om og efter gældende regler på det vandløbsnære areal, ikke vil påvirke flora og fauna i det aktuelle vandløb. På det grundlag vurderes det, at ændringen ikke vil være i modstrid med vandløbsmålsætningerne.

Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder i Hjørring Kommune

Retsgrundlag

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, er fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning¹³. Hjørring Kommune har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven¹⁴. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt¹⁵. Herved har Hjørring Kommune sikret sig at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelige med hensynet til omgivelserne¹⁶.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg. Kommunens vurdering af påvirkningen med ammoniak skal tage udgangspunkt i driften fra før husdyrbruget udvidede første gang efter 1. januar 2007. I 2008 blev der givet godkendelse til udvidelse af husdyrbruget, vurderingen af påvirkningen med ammoniak tager således udgangspunkt i nudriften fra før udvidelsen i 2008¹⁷.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 4.443 kg N/år i nudrift og 6.587 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 2.144 kg N/år. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne.

Der er registreret en anden ejendom med dyrehold større end 75 DE indenfor 1000 meter af udvidelsen. Kommunen vurderer, at der er en kumulativ effekt med hensyn til ammoniakbelastning i forhold til naturpunkt 1.

Natura 2000

Screening

Der ligger ingen Natura 2000 områder indenfor ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område i Hjørring Kommune er Tislum Møllebæk (EF-habitatområde 215), der ligger omkring 16,3 km nordøst for driftsbygningerne.

Udbringningsarealerne er hovedsagligt placeret i tilknytning til ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Tislum Møllebæk, der ligger omkring 13,1 km nordøst for udbringningsarealerne.

Da ejendommen ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af terrestriske naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Konsekvensvurdering

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakbelastning med afstand fra kilden er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i det nævnte område. Bedriftens andel af den luftbårne ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i

¹³ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁴ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁵ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

¹⁶ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁷ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

området vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konklusion

Kommunen vurderer, at udvidelsen har en neutral effekt på Natura 2000 området, der ikke vil påvirke områdets naturtyper og arter i at opnå gunstig bevaringsstatus.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV og II må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Screening

Der er ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen eller udbringningsarealerne, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af Faglig rapport nr. 635 (DMU), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde for vandflagermus *Myotis daubentonii*, odder *Lutra lutra*, markfirben *Lacerta agilis* og spidssnudet frø *Rana arvalis*.

Konsekvensvurdering

Da der ikke er registreret områder med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV indenfor 10 km fra ejendommen, er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning. Bedriftens andel af den luftbårene ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal, og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konklusion

Kommunen vurderer, at udvidelse af bedriften har en neutral effekt for de nævnte bilag IV arter.

Arter på Den danske rødliste

Den danske rødliste er en fortegnelse over naturligt forekommende arter i Danmark, som er truet af udryddelse. Hvis en art er listet som CR (*critically endangered/kritisk truet*), EN (*endangered/truet*), VU (*vulnerable/sårbar*) eller NT (*near threatened/næsten truet*) er arten truet i større eller mindre grad. Røddlistesystemet er et værktøj, som kan benyttes til at vurdere biodiversitetens status og udvikling. Samtidig opfylder den de internationale forpligtelser Danmark har i henhold til Biodiversitetskonventionen.

Der er ikke registreret arter omfattet af Den danske rødliste i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af nævnte lister kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af dmu.dk (Den danske rødliste), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde for hare *Lepus europaeus* (VU) og odder *Lutra lutra* (VU).

Kommunen vurderer, at udvidelse af bedriften har en neutral effekt for de nævnte liste arter.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m².

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af udvalgte § 3 naturtyper¹⁸. Disse områder er beskyttet mod en merbelastning af kvælstof på 0,3 - 0,7 kg N/ha per år afhængigt af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor 1000 meter af ansøgte projekt.

I Hjørring Kommune er arealer beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3 tildelt en målsætning efter, hvor værdifulde de er for at kunne opretholde en rig og varieret natur med mulighed for spredning af dyr og planter i Kommunen.

Målsætningssystemet bygger dels på et strukturindeks dels et botanisk indeks. Strukturindekset indeholder en vægtning af parametre som vegetationsstruktur, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtypekarakteristiske strukturer. Det botaniske artsindeks bygger på en vægtning af den enkelte arts score samt områdets artssammensætning og diversitet. Arterne inddeles i typiske arter, positive og særligt positive arter samt problem arter.

Herudover indgår en række planforhold i et areals målsætning. Det gælder områdets:

- Værdi som regionalt og lokalt naturområde
- Værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr
- Værdi som yngle- og rasteområde for bilag IV-arter, der er beskyttede efter habitatdirektivet
- Værdi som økologisk forbindelse
- Værdi som kulturmiljø

I nærheden af ejendommen er der registreret overdrev efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt flere overdrev, moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Overdrev er den mest følsomme naturtype for ammoniakbelastning indenfor bedriftens nærområde (Fig. 1).

Naturpunkt 1:

Et overdrev over 2,5 ha og dermed et § 7 areal. Overdrevet ligger på en skrænt. På luftfoto fremstår arealet med spredte, nogen steder tillukkende, kratpartier og træer.

Arealet ligger i område udpeget til særligt værdifuldt naturområde i Kommuneplan 2009. På baggrund af naturtilstand og planstatus vurderes overdrevet at have en middel målsætning og være moderat følsomt over for afsætning af ammoniak. Naturtypens tålegrænse vurderes på denne baggrund at være 15 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 18,7 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen er derfor overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Kommunen vurderer, at der skal stilles krav til den maksimalt tilladte merbelastning med ammoniak på arealet, da det er omfattet af § 7¹⁹. På denne baggrund vurderes det, at merbelastningen i naturpunkt 1 ikke må være højere end 0,5 kg N/ha per år, da der er kumulativ effekt fra en anden ejendom i området.

Da der ikke er fundet internationalt beskyttede arter på arealet, vurderes det, at der ikke kan stilles krav til den samlede belastning af arealet.

Ved udvidelsen tilføres 0,4 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel 1), hvilket Kommunen vurderer som en mindre væsentlig merbelastning, der ikke vil føre til ændring af overdrevets tilstand.

Kommunen vurderer samlet, at merbelastningen fra bedriften har en neutral effekt for de berørte arealer (naturpunkt1) (Tabel 1).

Udbringningsarealer i forhold til beskyttede naturarealer

Hjørring Kommune vurderer påvirkningen af naturområder, der skyldes udbringning af husdyrgødning på nærliggende marker, ifølge Miljøstyrelsens vejledning. Herunder anvendes i givet

¹⁸ Jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7

¹⁹ Jf. beskyttelsesniveau for ammoniak, lugt, fosforoverskud og nitrat, Bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug

fald de mulige vilkår, som Miljøstyrelsen peger på. Miljøstyrelsens vejledning bygger i øvrigt på rapporten "BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren kvælstof fra danske landbrugsejendomme" (herefter bufferzonerapporten).

Udbringningsarealer i forhold til Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område i Hjørring Kommune er Tislum Møllebæk (EF-habitatområde nr. 215), der ligger omkring 13,1 km nordøst for udbringningsarealerne. I henhold til bufferzonerapporten, vurderes totalbelastningen selv i værst tænkelige situation at være 0,0 kg N/ha per år i kanten af habitatområdet. Se i øvrigt vurdering af kvælstofbelastning fra stald og lager under afsnittet 'Natura 2000' ovenfor.

Udbringningsarealer i forhold til natur, der indeholder bilag IV-arter

Der er ikke registreret bilag IV arter i Hjørring Kommune i nærheden af bedriftens arealer. Nærmeste registrerede levested for arter omfattet af EU-habitatdirektivets bilag IV ligger 10,9 km nordvest fra nærmeste udbringningsareal. I henhold til bufferzonerapporten, vurderes totalbelastningen selv i værst tænkelige situation at være 0,0 kg N/ha per år i kanten af levestedet. Se i øvrigt vurdering af kvælstofbelastning fra stald og lager i afsnittet 'Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)'.

Udbringningsarealer i forhold til natur beskyttet efter naturbeskyttelsesloven

Der ligger kvælstoffølsomme overdrevsområder beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven nærmere end 100 m fra udbringningsareal nr. 1 2 3 4 10 (Fig. 2).

På alle udbringningsarealer i ansøgt drift har der i årene før været udbragt husdyrgødning. Harmonikravsgrænsen på disse marker er i nudrift 1,4 DE/ha og i ansøgt drift 1,4 DE/ha.

Ved udbringning af husdyrgødning vil merbelastningen med ammoniak på nærliggende naturområder ikke kunne overstige 1 kg N/ha per år²⁰, der iflg. Miljøstyrelsens vejledning ikke kan medføre en tilstandsændring af et konkret areal beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven, – uanset typen af husdyrgødning før og efter og uanset harmonikravsgrænse før og efter. Det er derfor kommunens vurdering, at udbringning af husdyrgødning på de ansøgte udbringningsarealer, ikke vil kunne medføre en tilstandsændring af de nærliggende § 3 beskyttede områder.

Det skal bemærkes, at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker per 1. januar 2011, skal ske ved nedfældning eller også skal gyllen være forsuret²¹.

Kulturrenge må kun anvendes som udbringningsarealer, hvis de er anvendt som dette inden 1992 og intensiteten for udbringning ikke øges.

Stærkt skrånende arealer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen²² må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skråner mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Ifølge naturbeskyttelsesloven²³ må landbrugsaktiviteter ikke medføre en ændring af nærliggende naturområders tilstand. Tilstrømning af næringsstoffer fra tilstødende, skrånende udbringningsarealer vil i nogle situationer kunne medføre en sådan tilstandsændring.

Kommunen har konstateret, at ingen af udbringningsarealerne i ansøgningen skråner mere end 6° ned mod vandløb og naturområder beskyttede efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor Kommunens vurdering, at der ikke er behov for at stille krav til udbringning af husdyrgødning - ud over allerede eksisterende lovgivning.

²⁰ Jf. Bufferzonerapporten, Miljøministeriet 2004

²¹ Jf. §§ 24 og 38 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

²² Jf. § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

²³ Jf. § 3 i Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. august 2009 om naturbeskyttelse

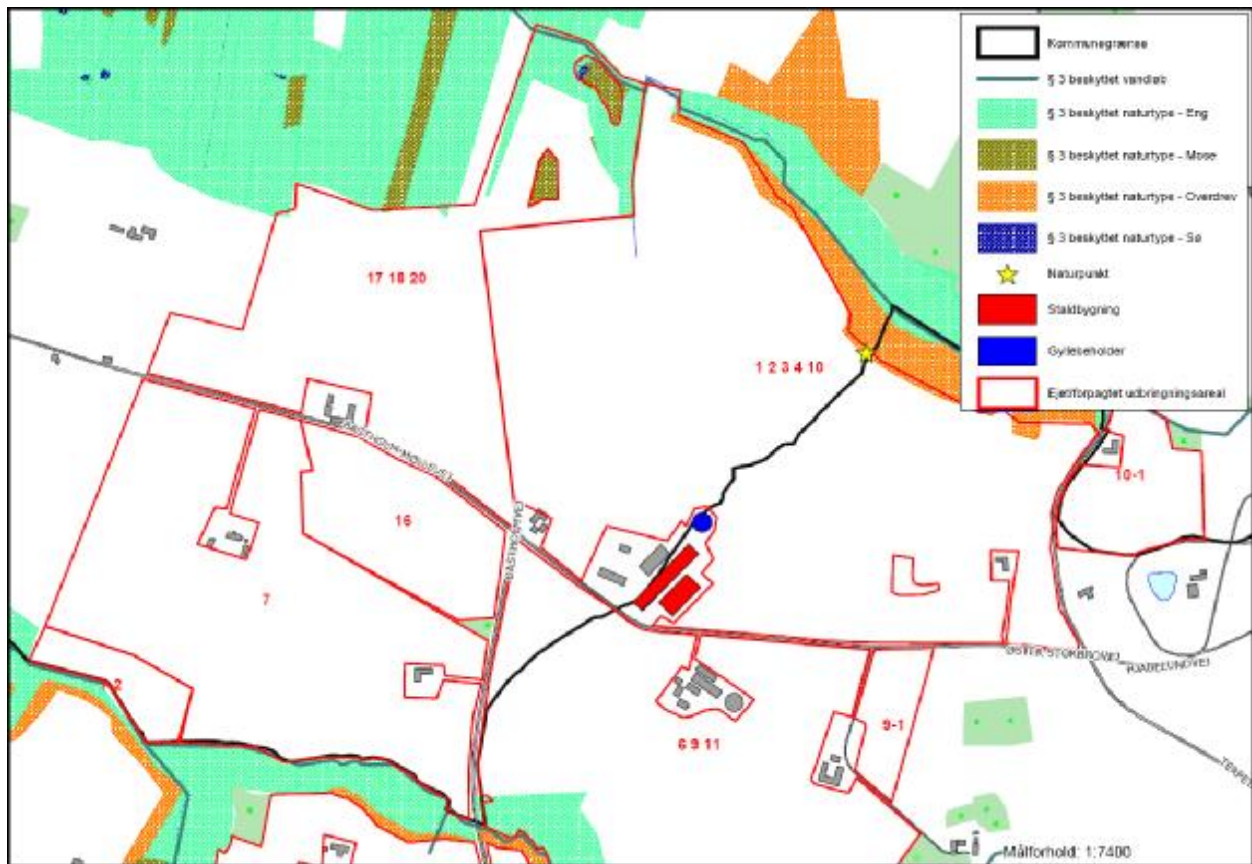
Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, beregning af ammoniakbelastning med de bedst tilgængelige modeller fra DMU samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

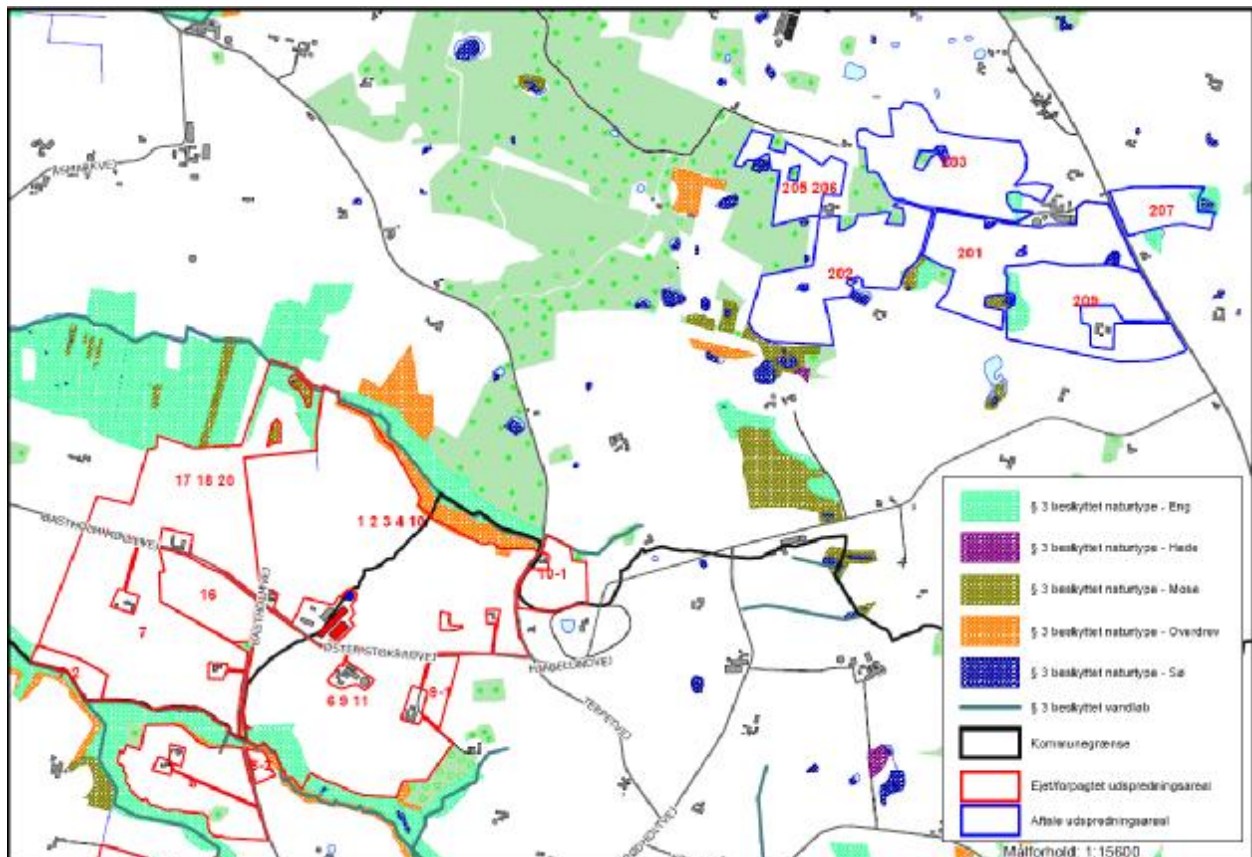
Table I. Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stalde- og lageranlæg.

Naturpunkt	1
Naturtype	Overdrev
Målsætning	Middel
Målsætningsmetode*	C
Tålegrænse (kg N/ha per år)	15
Baggrundsbelastning (kg N/ha per år)	18,7
Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)	0,4
Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)	0,5
Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)	1,4
Afstand fra stald- og lageranlæg til naturpunkt (m)	415 – 568
Omfattet af lov	Husdyrloven Naturbeskyttelsesloven
Planstatus	Særligt værdifuldt naturområde

* Målsætningen er beregnet ud fra C) naturvurdering kontor (på basis af luftfotos, tidligere besigtigelser, planstatus)

Figur 1. Ejendommens (rød firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1 (gul stjerne).

Figur 2. Udbringingsarealernes beliggenhed i forhold til § 3 registrerede, beskyttede naturtyper.

Bilag 5. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav

Nogle af udspretningsarealerne i den ansøgte bedrift afvander til det Nordlige Kattegat, og den resterende del afvander til Skagerrak.

Til den nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Det er imidlertid kommunens vurdering, at strømforholdene i Kattegat medfører, at en forøget udledning af kvælstof og fosfor fra oplandet vil kunne medføre en merbelastning af det kystnære habitatområde "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" (Habitatområde nr. 14) og Natura 2000 området "Hirsholmene og Elling Ås udløb" (Habitatområde nr. 4). Ifølge Natura 2000-basisanalysen for Hirsholmene og Elling Ås udløb er det marine miljø i Kattegat påvirkeligt af effekten fra tilførsel af næringsstoffer.

I forhold til de arealer der afvander Skagerrak har Kommunen vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår af såvel basisanalysen for Kattegat som for Skagerrak samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning.

I vejledningen har ministeriet opstillet 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning. Miljøstyrelsen antager ifølge vejledningen, at grænsen for at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat:

1: Påvirkning fra projektet i sig selv.

Kvælstof/fosfor-udvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. (Påvirkning fra projektet i sig selv.)

2: Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter.

Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007.

KATTEGAT:

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

Kvælstof:

Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Nordlige Kattegat, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Nordlige Kattegat" og "Læsø", hvilket er sammenfaldende med den del af hovedvandopland 1.1 som i forslag til vandplaner betegnes Nordlige Kattegat. I udpegningsgrundlaget for habitatområdet Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord (H14) indgår marine naturtyper, der kan karakteriseres som lavvandede områder med langsom vandudskiftning. Det drejer sig om flodmundinger (naturtype nr. 1130), kystlaguner og strandsøer (naturtype nr. 1150) og større lavvandede bugter og vige (naturtype nr. 1160). Der kan være tvivl om, hvorvidt vandområdet skal karakteriseres som "et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret". Af hensyn til forsigtighedsprincippet, har Hjørring Kommune valgt at næringsstoffudvask-

ningen fra det konkrete projekt maksimalt må udgøre 1 % af den samlede udvaskning, jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Oplandet til Nordlige Kattegat og Læsø har et samlet areal på 138.765 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr. 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til det Nordlige Kattegat 2.183 tons N/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 1 % jf. ovenfor skal merudvaskningen²⁴ fra et ansøgt projekt udgøre 21,83 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 2.425 ha, i et område med en reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrager med langt under 1 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Fosfor:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 80,4 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 1 % jf. ovenfor skal merudvaskningen fra det ansøgte udgøre ca. 800 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 10.000 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 1 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Nordlige Kattegat" og "Læsø" i perioden fra 2007 til 2010 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 71.446 til 69.227.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretrykket til og med 2010, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2011 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

SKAGERRAK:

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

Kvælstof:

Skagerrak er kategoriseret som "sårbart vandområde", men ikke som "meget sårbare vandområde". Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Skagerrak og Skagens Gren, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Skagerrak/Vesterhav". Vandområdet kan efter

²⁴ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinegylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.

kommunens vurdering ikke betegnes som et lukket bassin eller et meget lidt eutrofieret område. Det er derfor 5 %-grænsen, der er gældende for projektet.

Oplandet har et samlet areal på 127.236 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N/år. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr. 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Skagerrak 1.396 tons N/år

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal merudvaskningen²⁵ fra et ansøgt projekt udgøre 69,80 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 7.755 ha i et område med reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrager med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Fosfor:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 53,6 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal merudvaskningen fra et ansøgt projekt udgøre ca. 2680 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 33.500 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Skagerrak/Vesterhav" i perioden fra 2007 til 2010 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 81.282 til 80.609.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretrykket til og med 2010, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2011 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

²⁵ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinegylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.

Bilag 6. Notat om Standardsædskifter og referencesædskifter

Uddrag af Miljøstyrelsens Notat om Sædskifter og referencesædskifter af 27.06.07

Svine- og plante-sædskifter:			Vinterkorn	Lovpålagte efterafgrøder	Vårkorn	Æfter (0 - 10%)	Vinterraps	Føråfgrøder	Sukkerrøer	Kartofler	I alt	Udvaskningsindeks	Efterafgrødegrundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
S1	6% efterafgr.	Typisk lerbjord	54	6	15	5	20				100	96	100	20
S2	10% efterafgr.	(> JB4)	50	10	15	5	20				100	93	100	20
S3	6% efterafgr.	Typisk sandjord	44	8	35	5	10				100	100	100	40
S4	10% efterafgr.	(JB1-4)	40	10	35	5	10				100	98	100	40
S5	6% efterafgr.	Med frøavl	40	5	25	5	10	15			100	89	85	30
S6	10% efterafgr.		36	9	25	5	10	15			100	86	85	30
S7	6% efterafgr.	Med roer	35	5	35	5			20		100	90	80	40
S8	10% efterafgr.		32	8	35	5			20		100	88	80	40
S9	6% efterafgr.	Med frøavl og roer	35	5	35	5		10	10		100	89	80	40
S10	10% efterafgr.		32	8	35	5		10	10		100	88	80	40
S11	6% efterafgr.	Med kartofler	20	5	35	5	10			25	100	97	75	40
S12	10% efterafgr.		17	8	35	5	10			25	100	96	75	40
S13	100% vinterafgrøder		85				15				100	102		
S14			80				20				100	100		
S15			75				25				100	99		
S16			70				30				100	97		